

MAJANDUSAASTA ARUANNE

Äriühingu nimi:	Forus Security AS
Registrikood :	10622346
Aadress:	Kadaka tee 63,12915 Tallinn, Eesti Vabariik
E-post:	forus@forus.ee
Kodulehekülg:	www.forus.ee
Aruandeperiood:	01.01.2022-31.12.2022
Audiitor:	Grant Thornton Baltic OÜ

Sisukord

Tegevusaruanne.....	3
Raamatupidamise aastaaruanne	7
Finantsseisundi aruanne	7
Kasumi- ja koondkasumiaruanne.....	8
Rahavoogude aruanne	9
Omakapitali muutuste aruanne	10
Finantsaruannete lisad.....	11
Lisa 1. Arvestuspõhimõtted	11
Lisa 2. Raha ja raha ekvivalendid	33
Lisa 3. Nõuded ja ettemaksed.....	33
Lisa 4. Varud	34
Lisa 5. Maksude ettemaksed ja maksuvõlad	34
Lisa 6. Materiaalne põhivara.....	35
Lisa 7. Immateriaalne põhivara.....	36
Lisa 8. Rendikohustused.....	38
Lisa 9. Laenukohustised	39
Lisa 10. Võlad ja ettemaksed	40
Lisa 11. Tingimuslikud kohustised ja varad.....	40
Lisa 12. Aktsiakapital.....	41
Lisa 13. Müügilepingute tulu	41
Lisa 14. Müüdud kaupade ja teenuste kulu	41
Lisa 15. Mitmesugused tegevuskulud.....	42
Lisa 16. Personalikulud.....	42
Lisa 17. Seotud osapooled	43

Tegevusaruanne

Majanduskeskkond ja majandustegevuse hooajalisus

Kuna COVID-19 pandeemia jätkus osaliselt ka 2022. aastal, siis jätkasime kriisi mõjude pehmendamiseks aktiivselt erinevate meetmete kasutamist – uute teenuste turule toomine, olemasolevate teenuste aktiivne müük ja kulude kokkuvõtte. Tegevusaruande koostamise hetkeks on pandeemia mõjud oluliselt leevenenud, kuid ei ole selge, millal pandeemia täielikult lõpeb ja millised on selle täiendavad tuleviku mõjud majandusele.

2022. aasta veebruaris puhkenud sõda Ukrainas on loonud ebakindluse nii Eestis kui maailmas tervikuna ning tekitanud teenuste ja kaupade järsu hinnatõusu ja põhjustanud tarneprobleeme. Inflatsioon oli kogu aasta vältel lähiajaloo kõrgemaid ja tekitas lisaks hinnatõusule ka baasintresside ja Euribori kasvu, mis tähendas ettevõttele täiendavat väljakutset kulude ja tulude tasakaalus juhtimisel. Samas usume, et meie kohanemis- ja arenemisvõimeline meeskond suudab ettevõtte ka sellest kriisist läbi tuua tugevamana ning meie turupositsiooni veelgi parandada.

Forus Security äritegevus on osaliselt mõjutatud hooajalisusest, eelkõige mehitatud valve ajutiste projektide ja nõrkvooluprojektide osas. Mõlema tegevuse puhul on aktiivsus tulenevalt Eesti ilmastikuoludest kõrgem perioodil mai-september ning madalam oktoober-aprill. Teistes tegevusvaldkondades tsüklilisust märkimisväärselt ei esine.

Forus Security arengud 2022 aastal

Forus Security AS on Eesti kapitalil põhinev turva- ja ohutusvaldkonna ettevõtte, kus töötab üle 1100 inimese. Forus Security kuulub Forus Gruppi, mis osutab mitmesuguseid kinnisvara haldamise, hooldamise ja valvamisega seotud teenuseid.

Pakume oma klientidele laialdast valikut valveteenustest, kompleksseid turvalahendusi, teostame nõrkvooluvaldkonnaga seotud paigaldus- ja hooldustöid ning osutame mitmesuguseid ohutusteenuseid sh. tuleohutusteenuseid. Forus Security pakub teenuseid üle Eesti, esindused asuvad Tallinnas, Tartus, Pärnus, Haapsalus, Jõhvis, Rakveres ja Kuressaares.

Ettevõtte on viimastel aastatel jõudsalt kasvanud, suurendades turvateenuste turuosa täiendavalt Securitas Eesti ostuga 2021. aasta alguses, millega Forus Security turuosa turvateenustes ületas 20%. Ärimahtude ja klientide rahulolu edasise kasvu tagamiseks investeerime nii olemasolevate teenuste arendamisse kui ka uute teenuste väljatöötamisse.

Väga suurt tähelepanu pöörame sisemiste protsesside arendamisele, mis tõstab ühest küljest efektiivsust ja teisest küljest võimaldab osutada meie klientidele stabiilselt kõrge kvaliteediga teenust. 2023. aastal jätkab Forus Security arendusmeeskond sisemiste protsesside automatiseerimist ja digitaliseerimist. Uuendame tehnikute tööajaplaneerimise ja tegevuste teostamise keskkonda, mis annab võimaluse hooldus-, paigaldus- ja rikketöid efektiivselt planeerida ning minna üle digitaalsetele hooldusraamatutele.

Keskkonnamõjud

Ettevõttel on märkimisväärse suurusega autopark. Sõidukid teenindavad peamiselt häireid (kasutades teekondade optimeerimiseks Forus Patroli rakendust) ja tehnilisi rikkeid, mistõttu sõidukite valikul pöörame suurt tähelepanu CO2 mõõdikutele, kütusekulule ja sellele, millist kütust auto tarbib. Eelistame hübriid- ja elektriautosid, vähendamaks nii keskkonnale tekkivat jalajälge.

Forus Security kolis 2022. aasta jaanuaris peakontori uuele pinnale, kus kasutame targa maja lahendusi: elektri kokkuhoiuks hindab süsteem sõltuvalt päevavalguse intensiivsusest valgustuse vajadust, samuti on valgustus liikumisanduritega seadistatud. Lisaks oleme optimeerinud jahutussüsteemi vastavaks ilmastikumuutustele.

Oleme 2022. aastast tegemas koostöös Greendice platvormiga, mille kaudu tagame meie IT varade jätkusuutlikku kasutust ja taaskasutust.

Forus Security arenguplaanid 2023 aastal

2023. aastal on plaanis arendada kaughooldus ja -haldus võimekust, kasutades nii töökäsi efektiivsemalt. Jätakuvalt panustame mehitatud valveteenuste arendamisse keskendused suuremale spetsialiseerumisele ja töötajate vastavate vajalike kompetentside kasvatamisele. Samuti keskendume teenuste ja toodete pakettmüügile, võimaldamaks kliendil saada soovitud teenused ja süsteimid ühest kohast usaldusväärselt partnerilt. Forus Security panustab olulises mahus IT arendustegevusse parendades nii tugiprotsesse kui võttes kasutusele uusi enda tarbeks arendatud tarkvaralahendusi parendamiseks operatiivprotsesse.

Finantstulemused ja riskijuhtimine

Forus Security käive kasvas võrreldes 2021. aastaga 12% ja ulatus 31 028 310 euron. Ettevõtte 2022. aasta kasum oli 694 554 eurot (2020: 458 791 eurot).

Forus Security AS raamatupidamise korraldamise aluseks on rahvusvahelised finantsaruandluse standardid (IFRS).

Kuna Forus Security arveldab vaid eurodes, siis ei ole ettevõtte avatud valuutakursist tulenevale riskile. Börsiinstrumentide volatiilsusest tulenevale riskile on ettevõttel kaudne avatus. Nimelt, kõik pinnad, kus ettevõtte tegutseb, on rendipinnad, mistõttu ei oma me otsest mõju selle üle, millised elektri- ja soojuselepingud on antud pindadel sõlmitud ning seetõttu kanname kaudselt ka börsiinstrumentide hinnamuutusest tulenevat riski. Ettevõttel olevad intressikandvad kohustised on sõlmitud fikseeritud intressimääraga, millele lisandub 6 kuu Euribor. Sellest tulenevalt on ettevõtte avatud Euribori muutustest tulenevatele riskidele, mida on täpsemalt käsitletud majandusaasta aruande lisas 19. Juhatuse hinnangul ei oma kirjeldatud riskid olulist mõju ettevõtte majandustulemustele.

Forus Security AS-i põhitegevuseks 2022 aastal oli turvateenuste osutamine (EMTAK 80101) ja turvaseadmete müük ja paigaldus (EMTAK 80201).

Forus Security 2022. a. majandustegevust iseloomustavad suhtarvud:

eurodes	31.12.2022	31.12.2021
Suhtarvud		
Müügitulu (€)	31 028 310	27 808 265
Ärikasum (€)	1 130 625	969 569
Puhaskasum (€)	694 554	458 791
Puhasrentaablus %	2,2	1,6
Lühiajaliste kohustuste kattekordaja	0,38	0,33
ROA %	3,63	2,52
ROE %	16,11	11,07

Suhtarvude arvutamisel kasutatud valemid:

Puhasrentaablus (%) = puhaskasum/ müügitulu * 100

Lühiajaliste kohustuste kattekordaja (kordades) = käibevara/lühiajalised kohustused

ROA (%) = puhaskasum/ varad kokku * 100

ROE (%) = puhaskasum/omakapital* 100

Töötajad ja äritegevuse sotsiaalsed aspektid

Forus Security AS-i 2022. aasta keskmine töötajate arv oli 1247 ning aasta lõpu seisuga oli ettevõttes 1234 töötajat. Forus Security annab juba aastaid tööd väga erinevate profiilidega ametikohtadele ning seda üle Eesti, tänu asjaolule, et ka regioonides on aktiivne äritegevus.

2022 aastal oli töötajate voolavus 28,3%. Intensiivsem on voolavus turvatöötajate seas, eelneva aastaga võrreldes on see veidi kasvanud. Teiste töökohtade osas on voolavus madal.

Lähtudes üldisest demograafilisest olukorrast, arvestame nooremapoolse tööealise elanikkonna liikuvusega. Ettevõtteks oleme seadnud eesmärgiks pakkuda paindliku ja osalise tööajaga töötamise võimalust.

Kvaliteetse teenuse osutamine eeldab regulaarset panustamist töötajate arendamisse ning koolitusse. 2023. aastal lähtub ettevõtte isikulisest koolitusvajadusest ning paneb rõhku valdkonnaspetsiifiliste koolituste korraldamisele. Oleme loonud lihtsalt toimiva sisekoolitussüsteemi ning panustame Forus Security väga heade spetsialistide koolitusprotsessi kaasamisse.

Pöörame suuremat tähelepanu karjäärivõimalustele ettevõttes sees, eesmärk on pakkuda haridust omandavatele turvatöötajatele erinevate valdkondade praktikavõimalusi enda ettevõttes. Kasvav on nõudlus mitut võõrkeelt rääkivate ning väga heade tehniliste oskusega turvatöötajate järele, kes suudavad toime tulla kaasaegsete ning kiirelt arenevate tehniliste valvetsüsteemidega. Seega muutub turvatöötaja kuvand, mis suurendab huvi turvatöö vastu.

Valvetsüsteemide paigaldus- ja hooldusteenuse mahu kiire kasv loob täiendava vajaduse tehnikute ja tehnikavaldkonna juhtide järelkasvu planeerimiseks ning müügivaldkonna ja klienditeeninduse töötajate tehniliste oskuste ja teadmiste arendamiseks.

Panustame ühiskonna sotsiaalsesse arengusse, viies ettevõtte põhiväärtused iga meie töötajani. Väärtustame ja tunnustame keskkonda säästvat ja teineteise suhtes märkavat käitumist.

Juhtimine

2022. aastal oli ettevõtte juhatus kolmeliikmeline, juhatusse kuuluvad Raimo Heinam, Kaimar Karuauk ja Elo Reinholm.

Äriühingu nõukogusse kuulusid 2022. aasta lõpu seisuga Margus Nõlvak, Tarmo Keskküla, Tiit Nuudi, Jüri Teemant ja Paul Muttanen.

Raamatupidamise aastaaruanne
Finantsseisundi aruanne

	Lisa nr	31.12.2022	31.12.2021
Varad			
Käibevarad			
Raha	2	649 403	482 117
Nõuded ja ettemaksed	3	3 340 660	3 036 760
Varud	4	216 961	229 830
Kokku käibevarad		4 207 023	3 748 707
Põhivarad			
Nõuded ja ettemaksed	3	42 228	34 879
Materiaalsed põhivarad	6	773 141	880 182
Renditav vara	6	2 129 940	2 075 636
Immateriaalsed põhivarad	7	11 319 277	11 435 184
Kinnisvarainvesteeringud	6	661 236	0
Kokku põhivarad		14 925 822	14 425 881
Kokku varad		19 132 845	18 174 588
Kohustised ja omakapital			
Kohustised			
Lühiajalised kohustised			
Laenukohustised	8,9	5 407 862	6 550 341
Võlad ja ettemaksed	10	5 561 188	4 752 347
Kokku lühiajalised kohustised		10 969 050	11 302 688
Pikaajalised kohustised			
Laenukohustised	8, 9	3 850 777	2 724 896
Eraldised		1 223	1 223
Kokku pikaajalised kohustised		3 852 000	2 726 119
Kokku kohustised		14 821 050	14 028 807
Omakapital			
Aktiivkapital nimiväärtuses	11	58 280	58 280
Ülekurs		3 589 097	3 589 097
Kohustuslik reservkapital		1 917	1 917
Eelmiste perioodide jaotamata kasum		-32 053	37 696
Aruandeaasta kasum		694 554	458 791
Kokku omakapital		4 311 795	4 145 781
Kokku kohustised ja omakapital		19 132 845	18 174 588

Kasumi- ja koondkasumiaruanne

eurodes	Lisa	2022	2021
Müügitulu	12	31 028 310	27 808 265
Müüdud kaupade ja teenuste kulu (-)	13	-5 639 213	-5 476 885
Mitmesugused tegevuskulud (-)	14	-1 600 979	-1 259 516
Tööjõukulud (-)	15	-21 589 263	-18 989 931
Amortisatsioon (-)	6,7	-1 060 879	-1 095 219
Muud äritulud		34 095	90 195
Muud ärikulud (-)		-41 445	-107 340
Ärikasum		1 130 625	969 569
Intressitulud		604	2 043
Intressikulud (-)		-430 652	-507 659
Muud finantskulud (-)		-6 023	-5 162
Puhaskasum ja koondkasum		694 554	458 791

Rahavoogude aruanne

eurodes	Lisa	2022	2021
Rahavood äritegevusest			
Ärikasum		1 130 625	969 569
Korrigeerimised			
Põhivarade kulum ja väärtuse langus		1 060 879	1 095 219
Kasum (kahjum) põhivarade müügist		-2 576	25 003
Kokku korrigeerimised		1 058 303	1 120 222
Äritegevusega seotud nõuete ja ettemaksete muutus		-311 248	905 519
Varude muutus		12 869	52 454
Äritegevusega seotud kohustiste ja ettemaksete muutus		702 060	1 443 153
Kokku rahavood äritegevusest		2 592 609	4 490 918
Rahavood investeerimistegevusest			
Tasutud materiaaalsete ja immateriaalsete põhivarade soetamisel		-256 137	-37 686
Tasutud tütarettevõtjate soetamisel		-2 500	-7 004 608
Laekunud intressid		604	2 043
Kokku rahavood investeerimistegevusest		-258 033	-7 040 251
Rahavood finantseerimistegevusest			
Saadud laenud		0	8 346 183
Saadud laenude tagasimaksed		-1 245 755	-4 502 663
Kapitalirendi põhiosa tagasimaksed		-550 593	-535 446
Makstud intressid		-370 941	-470 276
Kokku rahavood finantseerimistegevusest		-2 167 289	2 837 798
Kokku rahavood		167 286	288 466
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses	2	482 117	193 651
Raha ja raha ekvivalentide muutus		167 286	288 466
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus	2	649 403	482 117

Omakapitali muutuste aruanne

eurodes	Aksiakapital	Ülekurss	Reservkapital	Jaotamata kasum	Omakapital kokku
31.12.2020	58 280	3 589 097	1 917	37 696	3 686 990
Aruandeaasta kasum				458 791	458 791
31.12.2021	58 280	3 589 097	1 917	496 487	4 145 781
Aruandeaasta kasum				694 554	694 554
Äriühendus				-528 540	-528 540
31.12.2022	58 280	3 589 097	1 917	662 501	4 311 795

Vt ka lisa 7 ja 11.

Finantsaruannete lisad

Lisa 1. Arvestuspõhimõtted

1.1. Finantsaruannete koostamise alus

Forus Security AS (edaspidi "ettevõtte") finantsaruanded on koostatud lähtudes Rahvusvahelistest Finantsaruandluse Standarditest (International Financial Reporting Standards – IFRS), nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt. Ettevõtte on arvestuspõhimõtteid järjepidevalt rakendanud kõikidel esitatud perioodidel, kui ei ole teisiti öeldud.

Finantsaruanded on koostatud tegevuse jätkuvuse põhimõttel.

Raamatupidamise aastaaruanne on esitatud eurodes, kui ei ole märgitud teisiti.

Vastavalt rahvusvahelistele finantsaruandluse standarditele tuleb teatud osades teha juhtkonnapoolseid raamatupidamislikke hinnanguid. Samuti peab Forus Grupi raamatupidamis põhimõtete rakendamisel tegema juhtkonnapoolseid otsuseid.

Finantsaruannete esitamine (IAS 1)

Finantsaruanded näitavad struktureeritult ettevõtte finantsseisundit ja finantstulemusi. Eesmärk on anda teavet ettevõtte finantsseisundi, finantstulemuste ja rahavoogude kohta, mille eesmärk on toetada nende finantsaruannete kasutajate majanduslikke otsuseid.

Finantsaruanded koosnevad finantsseisundi aruannetest seisuga 31. detsember 2022 ja 31. detsember 2021, nimetatud majandusaastate koondkasumiaruandest, omakapitali muutuste aruandest, rahavoogude aruandest ja selgitavatest lisadest.

1.2. Uued standardid, tõlgendused ja nende muudatused

Muutused olulistes arvestuspõhimõtetes

Käesoleva aruande koostamisel rakendatud arvestuspõhimõtted on samad, mida kasutati 31. detsembril 2021 lõppenud majandusaasta aruandes, välja arvatud juhtudel, mida on kirjeldatud alljärgnevalt.

Kehtima hakkavad standardimuudatused

Välja on antud uusi või muudetud standardeid ja tõlgendusi, mis muutuvad kohustuslikuks alates 01.01.2023 või hilisematel perioodidel ja mida ei ole rakendatud ennetähtaegselt.

IAS 1 ja IFRS rakendusjuhendi nr 2 muudatused: „Arvestuspõhimõtete avalikustamine” (rakendub 1. jaanuaril 2023 või hiljem algavatele aruandeperioodidele)

IAS 1 muudeti, et nõuda ettevõtetelt oluliste arvestuspõhimõtete asemel nende oluliste arvestuspõhimõtete teabe avalikustamist. Muudatus sätestas olulise arvestuspõhimõtete teabe määratluse. Muudatus selgitas samuti, et arvestuspõhimõtete teave on eeldatavasti oluline, kui ilma selleta ei oleks finantsaruannete kasutajatel võimalik aru saada finantsaruannete muust olulisest teabest. Muudatuses on toodud illustreerivad näiteid arvestuspõhimõtete teabest, mida tõenäoliselt peetakse oluliseks ettevõtte finantsaruannete jaoks. Lisaks selgitas IAS 1 muudatus, et ebaoluline arvestuspõhimõtete teave ei pea olema avalikustatud. Kui aga seda avalikustatakse, siis see ei tohiks varjutada olulist arvestuspõhimõtete teavet. Selle muudatuse toetamiseks muudeti ka IFRS rakendusjuhendit nr 2 “Olulisuse otsuste tegemine”, et anda juhiseid olulisuse mõiste rakendamiseks arvestuspõhimõtete avalikustamisel. Ettevõtte hinnangul oluline mõju finantsaruandele puudub.

„Arvestushinnangute mõiste” - IAS 8 muudatused (rakendub 1. jaanuaril 2023 või hiljem algavatele aruandeperioodidele)

IAS 8 muudatus selgitab, kuidas ettevõtted peavad eristama arvestuspõhimõtete muutuseid arvestushinnangute muutustest. Ettevõtte hinnangul oluline mõju finantsaruandele puudub.

„Varade ja kohustustega seotud edasilükkunud tulumaks, mis tuleneb ühest tehingust” - IAS 12 muudatused (rakendub 1. jaanuaril 2023 või hiljem algavatele aruandeperioodidele)

IAS 12 muudatused täpsustavad, kuidas kajastada edasilükkunud tulumaksu tehingutelt nagu rendilepingud ja kahjutustamise kohustused. Teatud tingimustel on ettevõtted varade või kohustuste esmakordsel kajastamisel vabastatud edasilükkunud tulumaksu kajastamisest. Varasemalt ei olnud selge, kas vabastus rakendub selliste tehingute suhtes nagu rendilepingud ja kahjutustamise kohustused - tehingud, mille puhul kajastatakse nii vara kui ka kohustus. Muudatused selgitavad, et vabastust

ei rakendata ning ettevõtetel on kohustus kajastada vastavate tehingutelt edasilükkunud tulumaks. Muudatused nõuavad ettevõtetelt edasilükkunud tulumaksu kajastamist tehingutelt, millest tulenevad esmasel kajastamisel maksustatavate ja mahaarvatavate ajutiste erinevuste võrdsed summad. Ettevõtte hinnangul oluline mõju finantsaruandele puudub.

„Liisingud: rendikohustus müügi- ja tagasirendi korral“ – IFRS 16 muudatused (rakendub 1. jaanuaril 2024 või hiljem algavatele aruandeperioodidele; ei ole veel vastu võetud Euroopa Liidu poolt)

Muudatused puudutavad müügi-tagasirendi tehinguid, mis vastavad IFRS 15 nõuetele, mida tuleb kajastada müügina. Muudatused nõuavad, et müüja-rentnik hindaks hiljem tehingust tulenevaid kohustusi nii, et ta ei kajastaks talle säilinud kasutusõigusega seotud kasumit või kahjumit. See tähendab sellise tulu edasilükkamist isegi siis, kui kohustus on teha muutuvaid makseid, mis ei sõltu indeksist ega intressimäärast. Ettevõtte hinnangul oluline mõju finantsaruandele puudub.

„Kohustuste liigitamine lühi- või pikaajalisteks, jõustumiskuupäeva edasilükkamine“ - IAS 1 muudatused (rakendub 1. jaanuaril 2024 või hiljem algavatele aruandeperioodidele; ei ole veel vastu võetud Euroopa Liidu poolt)

Need muudatused selgitavad, et kohustused liigitatakse kas lühi- või pikaajalisteks, olenevalt aruandeperioodi lõpus eksisteerivatest õigustest. Kohustused on pikaajalised, kui ettevõttel on aruandeperioodi lõpus sisuline õigus lükata tasumine edasi vähemalt kaheteistkümne kuu võrra. Juhend ei nõua enam sellist tingimusteta õigust. 2022. aasta oktoobri muudatus kehtestas, et pärast aruandekuupäeva järgitavad laenukohustused ei mõjuta võlgade liigitamist lühi- või pikaajaliseks aruandekuupäeval. Juhtkonna ootused, kas nad kasutavad hiljem arveldamise edasilükkamise õigust, ei mõjuta kohustuste klassifitseerimist. Kohustis liigitatakse lühiajaliseks, kui tingimust rikutakse aruandekuupäeval või enne seda, isegi kui laenuandja annab sellest tingimusest loobumise pärast aruandeperioodi lõppu. Seevastu laen liigitatakse pikaajaliseks, kui laenulepingut rikutakse alles pärast aruandekuupäeva. Lisaks täpsustavad muudatused võlgade klassifitseerimisnõudeid, mida ettevõtte võib arveldada selle konverteerimisel omakapitaliks. Arveldamine on määratletud kui kohustise kustutamine raha, muude majanduslikku kasu sisaldavate ressurssidega või ettevõtte enda omakapitaliinstrumentidega. Erand kehtib konverteeritavatele instrumentidele, mida võidakse

konverteerida omakapitaliks, kuid ainult nende instrumentide puhul, mille konverteerimisoptsioon on klassifitseeritud omakapitaliinstrumendiks liitfinantsinstrumendi eraldi komponendina. Ettevõtte hinnangul oluline mõju finantsaruandele puudub.

Ülejäänud uutel või muudetud standarditel või tõlgendustel, mis veel ei kehti, ei ole eeldatavasti olulist mõju Ettevõttele.

1.3. Materiaalne põhivara (IAS 16)

Materiaalne põhivara on vara, mida kasutatakse tootmiseks, teenuste osutamiseks või halduslikel eesmärkidel rohkem kui ühe aasta jooksul.

Materiaalne põhivara kajastatakse soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud kulum ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad kahjumid. Soetusmaksumus koosneb ostuhinnast ja muudest soetamisega otseselt seotud kuludest, mis on vajalikud vara töökorras olekusse ja asukohta viimiseks. Kui materiaalse põhivara objekt koosneb eraldi identifitseeritavatest komponentidest, millel on erinev kasulik eluiga, kajastatakse neid komponente eraldi varana ja neile määratakse eraldi amortisatsioonimäärad vastavalt komponentide kasulikule elueale. Renditingimuste alusel renditud põhivara objekte kajastatakse sarnaselt ostetud põhivaraga.

Amortisatsiooni kajastatakse kuluna lineaarselt põhivara instrumendi ja selle identifitseeritavate komponentide eeldatava kasuliku eluea jooksul.

Rakendatakse järgmisi eeldatavaid kasulikke eluigasid:

- Ehitised kuni 10%
- Transpordivahendid 20-50%
- Renditav vara 20-50%
- Muu materiaalne vara 16-50%

Maad ja pooleliolevaid ehitusi ei amortiseerita.

Ettevõtte kasutab kõikides ettevõtte ettevõtetes ühtset amortisatsioonimäära. Hinnanguline kasulik eluiga, jääkväärtused ja amortisatsioonimeetodid vaadatakse igal aastal üle. Muudatuste mõju kajastub aruandeperioodil ja järgnevatel perioodidel.

Materiaalse põhivara objektide kajastamine lõpetatakse nende võõrandamisel või kui vara jätkuvalt kasutamisest või võõrandamisest ei tulene majanduslikku kasu. Materiaalse põhivara kajastamise lõpetamisest

tulenevad kasumid või kahjumid kajastatakse kasumiaruandes kas muude äritulude või muude ärikulude koosseisus.

1.4. Immateriaalne põhivara (IAS 38)

Eraldi omandatud immateriaalne põhivara mõõdetakse esmalt soetusmaksumuses. Äriühenduses soetatud immateriaalse vara soetusmaksumus on selle õiglane väärtus omandamise kuupäeval. Pärast esmast kajastamist mõõdetakse immateriaalset põhivara soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud amortisatsioon ja akumulieeritud kahjumid väärtuse langusest. Immateriaalse põhivara kasulik eluiga on piiratud või piiramatu.

Immateriaalse põhivara kajastamine lõpetatakse selle võõrandamisel (st. päeval, mil saaja omandab kontrolli) või kui selle kasutamisest või võõrandamisest ei eeldata tulevast majanduslikku kasu. Kõik kasumid või kahjumid, mis tekivad vara kajastamise lõpetamisest (arvutatakse netomüügitulude ja vara bilansilise maksumuse vahena), kajastatakse kasumiaruandes.

Firmaväärtus

Firmaväärtust hinnatakse algselt soetusmaksumuses (mis ületab ülekantud tasu ja mittekontrolliva osaluse summa ja omandatud eristatavate varade ja ülevõetud kohustiste netosumma). Kui omandatud netovara õiglane väärtus on suurem kui üleantud tasu, hindab ettevõtte uuesti, kas ta on õigesti tuvastanud kõik omandatud varad ja kõik ülevõetud kohustised, ning vaatab läbi protseduurid, mida kasutati summade kajastamiseks omandamise kuupäeval. Kui üleantud summa ületab omandatud netovarade õiglast väärtust, kajastatakse tekkinud kasum kasumiaruandes.

Pärast esmast kajastamist mõõdetakse firmaväärtust soetusmaksumuses, millest on maha arvatud võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused. Vara väärtuse languse kontrollimise eesmärgil jaotatakse äriühenduses omandatud firmaväärtus alates omandamise kuupäevast igale ettevõtte raha teenivale üksusele, mis eeldatavasti saavad ühenduse sünergiast kasu, olenemata sellest, kas omandatu muud varad või kohustised on üle antud nendele üksustele.

Kui raha teeniva üksuse kaetav väärtus on väiksem selle bilansilisest väärtusest, jaotatakse väärtuse langusest tulenev kahjum esmalt üksusele ja seejärel üksuse muude varade bilansilise maksumuse vähendamiseks proportsionaalselt bilansilise jäägi alusel. Kahjum vara väärtuse langusest

kajastatakse kohe koondkasumiaruandes. Firmaväärtuse kajastatud allahindlust ei tühistata järgnevatel perioodidel.

Kui firmaväärtus on jaotatud raha teenivale üksusele ja osa selle üksuse tegevusest lõpetatakse, peab lõpetatud tegevusega seotud firmaväärtus sisalduma tegevuse jääkmaksumuses, mida kasutatakse kasumi või kahjumi määramisel tegevusvaldkonna võõrandamisel. Nendel tingimustel võõrandatud tegevusvaldkonnaga seotud firmaväärtust mõõdetakse võõrandatud tegevusvaldkondade suhteliste väärtuste ja alles jäänud raha teeniva üksuse suhtelise väärtuse põhjal.

1.5. Raha ja raha ekvivalendid, rahavood (IAS 7)

Raha ja raha ekvivalendid on arveldukontod pangas ja sularaha kassas, kõrge likviidsusega kuni kolmekuulise tähtajaga investeeringud ja mille väärtuse muutumise risk on väike.

Piirangutega raha ja raha ekvivalentide saldod on need, mis vastavad raha ja raha ekvivalentide määratlusele, kuid ei ole ettevõtte kasutuse jaoks saadaval. Ettevõttel on osana oma äritegevusest kohustis hoiustada raha tagatisdeposiidina. Sellised tagatisdeposiidid on rahavoogude aruandes kajastatud äritegevuse nõuete muutusena.

Ettevõtte kajastab äritegevuse rahavoogusid kaudsel meetodil, mille kohaselt ärikasumit või -kahjunit korrigeeritakse mitterahalitse tehingute, varasemate või tulevaste tekkepõhiselt kajastatud rahalaekumiste või maksete ning investeerimis- või finantseerimistegevuse rahavoogudega seotud tulude või kulude mõjuga.

1.6. Kinnisvarainvesteeringud

Kinnisvarainvesteeringuna kajastatakse kinnisvaraobjekte (maa, hoone), mida Ettevõtte hoiab (kas omanikuna või kapitalirendi tingimustel rendituna) renditulu teenimise või turuväärtuse kasvu eesmärgil ja mida ei kasutata enda majandustegevuses. Kinnisvarainvesteering võetakse bilansis algselt arvele tema soetusmaksumuses, mis sisaldab ka soetamisega otseselt seonduvaid tehingutasusid (s.o. notaritasud, riigilõivud, nõustajatele makstud tasud ja muud kulutused, ilma milleta ei oleks ostutehing tõenäoliselt aset leidnud).

Kinnisvarainvesteeringu kajastamine bilansis lõpetatakse objekti võõrandamise või kasutusest eemaldamise korral, kui varast ei teki eeldatavasti tulevast majanduslikku kasu. Kinnisvarainvesteeringu

kajastamise lõpetamisest tekkinud kasum või kahjum kajastatakse lõpetamise perioodi kasumiaruandes muude äritulude või muude ärikulude real. Kui kinnisvaraobjekti kasutamise eesmärk muutub, klassifitseeritakse vara bilansis ümber. Alates muutuse toimumise kuupäevast rakendatakse objekti suhtes selle vararühma arvestuspõhimõtteid, kuhu objekt on üle kantud. Kinnisvarainvesteeringud ei sisalda laenukasutuse kulutusi.

1.7. Varud (IAS 2, IAS 23, IFRS 9)

Varusid kajastatakse kas soetusmaksumuses või neto realiseerimisväärtuses. Soetusmaksumus koosneb otsesest materjalist ja vajaduse korral otsesest tööjõukulust ja nendest üldkuludest, mis on tekkinud varude kohaletoimetamisel nende praegusesse asukohta ja seisukorda. Kui varude objektid ei ole üksteisest selgelt eristatavad, kasutatakse kaalutud keskmise soetusmaksumuse meetodit. Neto realiseerimisväärtus on hinnanguline müügihind, millest on maha arvatud varu objekti lõpetamiseks vajalikud kulud ning turustamis-, müügi- ja üleandmiskulud.

1.8. Finantsinstrumendid (IFRS 9)

Finantsinstrument on igasugune leping, millega tekib ühele ettevõttele finantsvara ja teisele ettevõttele finantskohustis või omakapitaliinstrument.

Finantsvarad ja -kohustised kajastatakse ettevõtte finantsseisundi aruandes, kui ettevõttest saab instrumendi lepinguline osapool.

Finantsvarasid ja -kohustisi mõõdetakse algselt õiglasest väärtuses, välja arvatud nõuded ostjate vastu, millel puudub oluline rahastamiskomponent ja mida hinnatakse tehinguhinnas. Tehingukulud, mis on otseselt seotud finantsvarade ja finantskohustiste (välja arvatud finantsvara ja finantskohustised õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande) omandamisel või emiteerimisel, lisatakse või lahutatakse finantsvarade või -kohustiste õiglasest väärtusest, vajaduse korral esmasel arvele võtmisel. Tehingukulud, mis on otseselt seotud õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kajastatavate finantsvarade või finantskohustiste omandamise, kajastatakse koheselt kasumiaruandes.

Finantsvarad

Ettevõtte mõõdab oma finantsvarad õiglasest väärtuses ja amortiseeritud soetusmaksumuses. Liigitus sõltub ettevõtte ärimudelist finantsvarade

haldamisel ja rahavoogude karakteristikute lepingutingimustest. Vastavalt ettevõtte ärimudelile saavutatakse finantsvarade eesmärk nii läbi lepinguliste rahavoogude kui ka finantsvarade müügi.

Esialgsel kajastamisel mõõdab ettevõtte finantsvara õiglases väärtuses, finantsvara puhul mida ei kajastata õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande lisatakse või arvatakse maha tehingukulutused mis on otseselt seotud finantsvara omandamise või emiteerimisega.

Finantsvara ost-müük kajastatakse kasutades arvelduspäevapõhist arvestust. Arvelduskuupäev on kuupäev, mil vara on ettevõttele üle antud või ettevõtte on selle üle andnud.

Finantsvarade kajastamine lõpetatakse, kui finantsvaradelt rahavoogude saamise õigused on lõppenud või need on üle antud ning ettevõtte on üle andnud sisuliselt kõik omandiõiguse riskid ja hüved. Kajastamise lõpetamisel kajastab ettevõtte bilansilise väärtuse ja saadud tasu vahe kasumina või kahjumina. Õiglases väärtuses mõõdetud finantsvarade tehingukulud, mis kas liidetakse või lahutatakse, kajastatakse kasumiaruandes. Võlainstrumentide edasine mõõtmine sõltub ettevõtte vara haldamise ärimudelist ja vara rahavoogudest.

Ettevõtte mõõdab oma võlainstrumente amortiseeritud soetusmaksumuses. Finantsvara amortiseeritud soetusmaksumus on summa, milles finantsvara esmaselt kajastatakse ja millest on maha arvatud põhiosa tagasimaksed ning millele on lisatud kumulatiivne amortisatsioon, kasutades efektiivse intressimäära meetodit selle esialgse summa ja lunastustähtajal makstava summa vahelise iga erinevuse suhtes vahel ning millest on maha arvatud kõik vähenemised.

Ettevõtte kajastab laenuinstrumentide, liisingunõuete, nõuded ostjate vastu, lepinguliste varade ja finantsgarantiilepingute väärtuse langusest tulenevaid eeldatavaid krediidikahjumeid. Eeldatav krediidikahjum on kõigi lepinguliste rahavoogude ja kõigi ettevõtte poolt eeldatavalt kättesaadavate rahavoogude vahe, mis on diskonteeritud algse efektiivse intressimääraga. Eeldatavate krediidikahjumite summat mõõdetakse igal aruandekuupäeval, et kajastada krediidiriski muutusi pärast vastava finantsinstrumendi esmakordset kajastamist.

Ettevõtte mõõdab nõuded ostjate vastu, lepinguliste varade ja rendinõuete eeldatavaid krediidikahjumeid nende kehtivusaja jooksul. Nende finantsvarade eeldatavaid krediidikahjumeid hinnatakse eraldiste matriksi alusel, mis põhineb ettevõtte varasemal krediidikahjumite kogemusel ning mille mõõtmisel võetakse arvesse võlgnike spetsiifikat, üldisi

majanduskeskkonda ja aruande seisuga kehtivaid tingimusi ning tulevasi prognoose, sealhulgas vajadusel raha ajaväärtust.

Kõigi muude finantsinstrumentide puhul kajastab ettevõtte eeldatavaid krediidikahjumeid, kui krediidirisk on pärast esmast kajastamist oluliselt suurenenud. Kui aga finantsinstrumendi krediidirisk ei ole pärast esmast kajastamist märkimisväärselt suurenenud, mõõdab ettevõtte selle finantsinstrumendi kahju allahindlust 12 kuu jooksul eeldatava krediidikahju summas. Kehtivusajal eeldatava krediidikahjum tuleneb kõigist finantsinstrumendi kehtivusajal võimalikest kohustiste täitmata jätmise juhtudest. 12-kuuline eeldatav krediidikahjum on finantsinstrumendi kehtivusaja eeldatav krediidikahjumi osa, mis vastab finantsinstrumendiga seotud kohustiste täitmata jätmise tagajärjel 12 kuu jooksul pärast aruandekuupäeva.

Finantsvara amortiseeritud soetusmaksumuse intressitulu arvutamiseks kasutatakse efektiivse intressimäära meetodit. Krediidi tõttu langenud väärtusega ostetud või tekkinud finantsvara puhul kajastatakse intressitulu efektiivse intressimäära meetodi rakendamisel finantsvara amortiseerunud soetusmaksumuse arvutamiseks. Kui järgnevatel aruandeperioodidel finantsinstrumendi krediidirisk paraneb nii, et finantsvara väärtus ei ole enam krediidi tõttu langenud, siis rakendatakse intressitulu arvutamiseks efektiivset intressimäära bilansilisele brutojääkmaksumusele.

Finantskohustised

Kõik finantskohustised kajastatakse algselt õiglasel väärtusel ning laenu-, laenukohustiste ja võlgnevuste puhul on maha arvatud otseselt seotud tehingukulud.

Ettevõtte finantskohustiste hulka kuuluvad võlad ja ettemaksed ja laenukohustised.

Intressi kandvad laenukohustised kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses, kasutades efektiivse intressimäära meetodit.

Efektiivse intressimäära meetod on meetod võlainstrumendi amortiseeritud soetusmaksumuse arvutamiseks ja intressitulu jaotamiseks asjakohase ajavahemiku jooksul. Efektiivne intressimäär on määr, millega diskonteeritakse hinnangulised tulevased maksed (sealhulgas kõik tasud, mis on makstud või saadud, mis moodustavad efektiivse intressimäära lahutamatu osa, tehingukulud ja muud lisatasud või allahindlused) finantskohustise eeldatava kehtivusaja jooksul või (vajadusel) finantskohustise amortiseeritud soetusmaksumus.

Ettevõtte lõpetab finantskohustiste kajastamise lõpetamise alles siis ja ainult siis, kui Ettevõtte kohustised on täidetud, tühistatud või aegunud. Kajastatud finantskohustise bilansilise jääkmaksumuse ning makstud ja maksta jääva tasu vahe kajastatakse kasumi või kahjumina kasumiaruandes.

Varjatud tuletisinstrumentid

Kui ettevõtte sõlmib äripartneriga halduslepingu, hindab ta finantsvara ja -kohustisi, mis on võetud asjakohaseks liigitamiseks ja määramiseks vastavalt lepingutingimustele, majanduslikele näitajatele ja asjakohastele tingimustele omandamise kuupäeva seisuga. See hõlmab varjatud tuletisinstrumentide eraldamist põhilepingutes. Hübriidlepingusse lülitatud tuletisinstrument, millel on finantskohustis või mittefinantsvara põhileping, eraldatakse põhilepingust ja kajastatakse eraldi tuletisinstrumentina, kui: instrumendi majanduslikud näitajad ja riskid ei ole põhilepinguga tihedalt seotud; samasuguste tingimustega eraldiseisev instrument vastab tuletisinstrumenti määratlusele; ja hübriidlepingut ei mõõdetata õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande. Varjatud tuletisinstrumente mõõdetakse õiglases väärtuses ning õiglase väärtuse muutustega läbi kasumiaruande. Ümberhindamine toimub ainult siis, kui lepingu tingimused muutuvad selliselt, et toimub oluline muutus lepingujärgsetes rahavoogudes või finantsvara ümberliigitamine õiglasest väärtusest läbi koondkasumi.

1.9. Eraldised ja tingimuslikud kohustised (IAS 37)

Eraldisi kajastatakse siis, kui Ettevõttel on minevikusündmusest tulenev eksisteeriv kohustis (juriidiline või faktiline), on tõenäoline, et Ettevõtte peab selle kohustise täitma, ning kohustise summa on usaldusväärselt hinnatav. Eraldisena kajastatud summa on parim hinnang eksisteeriva kohustise täitmiseks nõutava tasu kohta aruandeperioodi lõpus, arvestades kohustisega seotud riske ja ebakindlaid asjaolusid. Kui eraldist mõõdetakse eksisteeriva kohustise täitmiseks vajamineva rahavooga, on selle bilansiline väärtus nende rahavoogude nüüdisväärtus (kui raha ajaväärtuse mõju on oluline).

Kui eeldatakse, et osa või kogu eraldis hüvitatakse kolmanda osapoole poolt, kajastatakse hüvitis varana, kui on kindel, et hüvitise suurust saab usaldusväärselt mõõta.

Tingimuslikud kohustised

Tingimuslikud kohustised on need kohustised, mille realiseerumine on vähem tõenäoline kui realiseerimata jätmise või mille summat ei ole võimalik piisavalt usaldusväärselt mõõta. Ettevõtte ei kajasta tingimuslikke kohustisi, kuid majanduslikku kasu sisaldavate ressursside vähenemise summa ja ajaga seotud ebakindlad asjaolud ning võimalike eeldatavate hüvitiste summa on avaldatud finantsaruannete lisades.

1.10. Rendarvestus (IFRS 16)

Ettevõtte hindab lepingu sõlmimisel, kas leping on rendileping või sisaldab rendisuhet. Leping on rendileping juhul, kui lepinguga antakse tasu eest õigust kontrollida kindlaksmääratud vara kasutamist teatud ajavahemikus.

Ettevõtte kui rentnik

Ettevõtte mõõdab kasutusõiguse esemeks olevat vara ja rendikohustisi kõigi rendilepingute osas, milles osaleb kui rentnik, välja arvatud lühiajaline rent ja rendilepingud, mille alusvara väärtus on väike.

Kasutusõiguse esemeks olevat vara kajastatakse soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud kulum ja väärtuse langusest tulenevad akumulieeritud kahjumid, ning mida on korrigeeritud vastavalt rendikohustiste ümberhindamisele. Kasutusõiguse esemeks oleva vara maksumus sisaldab rendikohustise esialgse mõõtmisel kindlaks tehtud summat, kõiki rendiperioodi alguses ja enne seda tehtud rendimakseid (millest on maha arvatud saadud rendistiimulid), kõiki ettevõttele tekkinud rentniku esmaseid otsekulutusi; ja rentniku hinnangulisi kulutusi, mis tekivad seoses alusvara lammutamise ja teisaldamisega, selle asukoha taastamisega või alusvara seisundi taastamisega vastavalt rendi tingimustele, välja arvatud juhul, kui need kulutused tehakse varude valmistamiseks.

Ettevõtte mõõdab rendiperioodi alguses rendikohustise selleks kuupäevaks tasumata rendimaksete nüüdisväärtuses. Rendimakseid diskonteeritakse rendi sisemise intressimääraga või ettevõtte alternatiivset laenuintressimäära. Alternatiivne intressimäär on intressimäär, mida ettevõtte peaks maksma laenu võtmiseks, et omandada kasutamiseõiguse esemeks oleva varaga sarnast vara.

Rendimaksed hõlmavad fikseeritud makseid (sealhulgas sisulisi fikseeritud makseid), millest on maha arvatud saadaolevad rendistiimulid, muutuvad rendimaksed, mis sõltuvad indeksist või määrast, ja summad, mida

eeldatavasti tasutakse jääkväärtuse garantiide alusel. Rendimaksed hõlmavad ka ettevõtte poolt mõistlikult kasutatava ostuõiguse realiseerimise hinda ja tasumisele kuuluvaid trahve rendilepingu lõpetamise eest, kui ettevõtte otsustab rendiperioodil rendilepingu lõpetada.

Kui rendilepingu alusel läheb alusvara omandiõigus rendiperioodi lõppedes üle rentnikule või kui kasutusõiguse esemeks oleva vara maksumuse kindlaksmääramisel on eeldatud, et ettevõtte realiseerib ostuõiguse, arvestab ettevõtte kasutamiseõiguse esemeks oleva vara kulumit kuni alusvara kasuliku eluea lõpuni. Muudel juhtudel arvestab ettevõtte kasutamiseõiguse esemeks oleva vara kulumit alates rendiperioodi algusest kuni alusvara kasuliku eluea või rendiperioodi lõpuni.

Rendikohustist mõõdetakse järgmiselt: a) bilansilise väärtuse suurendamine vastavalt rendikohustise intressile; b) bilansilise väärtuse vähendamine vastavalt tehtud rendimaksetele; ja c) bilansilise väärtuse ümber hindamine vastavalt kasutamiseõiguse esemeks oleva vara rendikohustise ümberhindlusele või rendilepingu muudatustele või vastavalt muudetud sisuliselt fikseeritud rendimaksetele.

Ettevõtte kui rendileandja

Rendilepingud, mille puhul ettevõtte on rendileandja, liigitatakse kapitali- või kasutusrendiks. Kui kõik olulised alusvaraga seotud riskid ja hüved kanduvad üle rentnikule, liigitatakse rendileping kapitalirendiks. Kõik muud rendid liigitatakse kasutusrendiks.

Kasutusrendi maksed kajastatakse rendiperioodi jooksul tuluna lineaarselt. Kasutusrendi sõlmimiseks tehtud esmased otsekulud lisatakse alusvara bilansilisele väärtusele ja kajastatakse rendiperioodi jooksul lineaarselt, samadel alustel nagu renditulu.

1.11. Müügitulu kliendilepingutelt (IFRS 15)

Müügitulu on tulu, mis tekib Ettevõtte tavapärase äritegevuse käigus. Müügitulu kajastatakse tehinguhinnas. Tehinguhind on kogutasu, mida Ettevõttel on õigus saada lubatud kaupade või teenuste kliendile üleandmise eest ja millest on maha arvatud kolmandate isikute nimel kogutavad summad. Ettevõtte kajastab müügitulu siis, kui kontroll kauba või teenuse üle antakse üle kliendile.

(a) Kaupade müük

Ettevõtte müüb mitmesuguseid turvaseadmeid ja -kaupu. Müük kajastatakse kui kontroll toodete osas on üle antud, see tähendab, et tooted on tarnitud kliendile, klient saab otsustada toodete turustamise ja hinna üle ning pole täitmata kohustusi, mis võiksid mõjutada kliendi poolt toodete aktsepteerimist. Tooted on tarnitud, kui need on saadetud kokkulepitud kohta, toodete kahjustumise ja hävimisega seotud riskid on üle läinud kliendile ning klient on aktsepteerinud tooted vastavalt müügilepingule, aktsepteerimise nõue on aegunud või on Ettevõttel objektiivset tõendusmaterjali selle kohta, et kõik aktsepteerimise nõuded on täidetud. Ettevõtte kajastab nõude kui kaubad on tarnitud, kuna sellel ajahetkel tekib tingimusteta õigus saada tasu, mille maksmine sõltub ainult aja möödumisest. Kui Ettevõtte osutab kliendile täiendavaid teenuseid pärast seda, kui kontroll kauba üle on kliendile üle läinud, siis on nimetatud teenuse osutamine eraldiseisev teostamiskohustus ja müügitulu kajastatakse perioodi jooksul kui teenust osutatakse.

(b) Turvaseadmete projektimüük

Müügitulu kaupade müügist kajastatakse kui Ettevõtte müüb toote kliendile. Tehinguhind kuulub maksmisele kohe. Kliendil on õigus defektiga toode vahetada seadusest tuleneva aja jooksul. Kuna tagastatud toodete arv on püsinud aastaid samal tasemel, siis on väga tõenäoline, et olulist kumulatiivselt kajastatud müügitulu tühistamist ei toimu. Igal bilansipäeval vaadatakse üle selle eelduse kehtivus ja hinnanguline tagastuste arvu. Kui Ettevõtte osutab kliendile täiendavaid teenuseid pärast seda, kui kontroll kauba üle on kliendile üle läinud, siis on nimetatud teenuse osutamine eraldiseisev teostamiskohustus ja müügitulu kajastatakse perioodi jooksul kui teenust osutatakse.

(c) Turvaseadmete paigaldustööd ja muud teenused

Müügitulu teenuste osutamisest kajastatakse perioodil kui teenuseid osutatakse. Fikseeritud hinnaga lepingute puhul kajastatakse müügitulu vastavalt tegelikult osutatud teenustele aruandeperioodi lõpuks suhtena kogu lepingu mahtu, kuna klient saab teenusest kasu samal ajal kui seda osutatakse. Müügitulu leitakse tegelike tehtud kulude ning kogu eeldatavate kulude suhtena. Juhul kui lepingus on mitu teostamiskohustust, siis jaotatakse tehingu kogutasu igale teostamiskohustusele eraldiseisva müügihinna alusel. Juhul kui seda ei eksisteeri, tuletatakse see eeldatava kulu pluss marginaali alusel. Juhul kui leping sisaldab toodete paigaldamist, siis kajastatakse müügitulu toodete müügist kindlal ajahetkel, kui kaubad on tarnitud, nende omandiõigus on

üle läinud ja klient on kaubad aktsepteerinud. Hinnangud müügitulu, kulude ja lepingu täitmise ulatuse osas vaadatakse üle kui tingimused muutuvad. Selle tulemusena tekkinud suurenemised või vähenemised hinnangulises müügitulus või kuludes kajastatakse selle perioodi kasumiaruandes, kui tingimused, mis põhjustasid ülevaatamise, said juhtkonnale teatavaks. Fikseeritud tasuga lepingute puhul tasub klient fikseeritud summad vastavalt maksegraafikule. Juhul, kui Ettevõtte poolt osutatud teenuste maht ületab saadud makseid, siis kajastatakse lepinguline vara finantsseisundiaruandes. Juhul, kui saadud maksed ületavad osutatud teenuste mahtu, siis kajastatakse lepinguline kohustus finantsseisundiaruandes. Juhul kui lepingus on muutuv tasu, siis kajastatakse see müügituluna ainult juhul, kui on väga tõenäoline, et seda hiljem ei tühistata.

(d) Tulu teenuselepingu alusel teenuse osutamisest

Ettevõtte osutab teenuselepingute alusel turvateenuseid fikseeritud ja muutuva hinnaga. Müügitulu teenuste osutamisest kajastatakse perioodil kui teenuseid osutatakse. Fikseeritud hinnaga lepingute puhul kajastatakse müügitulu vastavalt tegelikult osutatud teenustele aruandeperioodi lõpuks suhtena kogu lepingu mahtu, kuna klient saab teenusest kasu samal ajal kui seda osutatakse. Fikseeritud tasuga lepingute puhul tasub klient fikseeritud summad vastavalt maksegraafikule. Juhul kui leping sisaldab tunnipõhist tasu, siis kajastatakse müügitulu summas, mille osas ettevõttel on õigus arve esitada. Klientidele esitatakse arveid iga kuu või tööde lõpetamisel ja tasu kuulub maksmisele arve esitamise hetkel. Juhul, kui ettevõtte poolt osutatud teenuste maht ületab saadud makseid, siis kajastatakse lepinguline vara. Juhul, kui saadud maksed ületavad osutatud teenuste mahtu, siis kajastatakse lepinguline kohustus.

1.12. Tulumaks (IAS 12)

Ettevõtte tulumaks Eestis

Eestis 1. jaanuaril 2000 jõustunud tulumaksuseaduse kohaselt ei maksustata ettevõtte kasumit, vaid makstakse netodividende. Tulumaksu makstakse dividendide, erisoodustuste, kingituste, annetuste, külaliste vastuvõtukulude, ettevõtlusega mitteseotud väljamaksete ja siirdehindade korrigeerimise eest. Tegelik tulumaksumäär on väljamakstud netodividendidelt 20/80. Alates 2019. aastast on võimalik dividendimaksetele rakendada soodsamat maksumäära (14/86). Soodsamat maksumäära saab rakendada dividendide väljamaksetele, mis

ulatub kuni kolme eelneva aasta keskmise dividendide väljamakseni, mis on maksustatud 20/80 maksumääraga.

1.13. Õiglase väärtuse mõõtmine (IFRS 13)

Õiglase väärtus on hind, mis saadakse vara müügil või makstakse kohustise üleandmisel mõõtmiskuupäeval turuosaliste vahelises tavapärasel tehingus. Ettevõtte mõõdab oma finantsinstrumente õiglases väärtuses igal finantsseisundi aruande kuupäeval. Õiglase väärtuse mõõtmine eeldab, et tehing vara müümiseks või kohustise võõrandamiseks toimub kas vara või kohustise põhiturul või põhituru puudumisel vara või kohustise kõige soodsamal turul.

(Majandus)üksus mõõdab vara või kohustise õiglast väärtust eelduste põhjal, mida turuosalistel kasutaksid vara või kohustise hinna määramisel, eeldades, et turuosalistel tegutsevad oma parimates majanduslikes huvides. Mittefinantsvara õiglase väärtuse mõõtmisel võetakse arvesse turuosalise võimet luua majanduslikke hüvesid, kasutades vara parimal viisil või müües selle teisele turuosalisele, kes kasutaks vara parimal viisil.

Vara või kohustise õiglase väärtuse hindamisel kasutab ettevõtte turul jälgitavaid andmeid ulatuses, milles see on kättesaadav.

Kõik varad ja kohustised, mille õiglast väärtust finantsaruannetes mõõdetakse või avalikustatakse, liigitatakse õiglase väärtuse hierarhiasse, mida kirjeldatakse järgmiselt, lähtudes madalaima taseme sisendist, mis on õiglase väärtuse mõõtmisel tervikuna oluline:

Tase (T) 1 - identsete varade ja kohustiste noteeritud turuhinnad aktiivsetel turgudel.

Tase (T) 2 - hindamismeetodid, mille puhul on madalaima taseme sisend, mis on õiglase väärtuse mõõtmisel oluline, otseselt või kaudselt jälgitav.

Tase (T) 3 - hindamismeetodid, mille puhul on madalaima taseme sisend, mis on õiglase väärtuse mõõtmisel oluline, on mittejälgitavad.

2. taseme õiglast väärtust hinnatakse turuinfo abil ja hindamine põhineb jälgitavatel sisenditel.
3. taseme õiglast väärtust hinnatakse diskonteeritud rahavoogude hindamismeetodit kasutades ja hindamine põhineb mitte-jälgitavatel sisenditel.

	31.12.2022			31.12.2021		
	Bilansiline väärtus	Õiglane väärtus	T	Bilansiline väärtus	Õiglane väärtus	T
Varad						
Käibevarad						
Raha	649 403	649 403	1	482 117	482 117	1
Nõuded ja ettemaksed	3 340 660	3 340 660	3	3 036 760	3 036 760	3
Varud	216 961	216 961	3	229 830	229 830	3
Kokku käibevarad				3 748 707	3 748 707	
Põhivarad						
Nõuded ja ettemaksed	42 228	42 228	3	34 879	34 879	3
Materiaalsed põhivarad	2 903 081	2 903 081	3	2 955 818	2 955 818	3
Immateriaalsed põhivarad	11 319 277	11 319 277	3	11 435 184	11 435 184	3
Kinnisvarainvesteeringud	661 236	661 236	3	0	0	
Kokku põhivarad	14 925 822	14 925 822		14 425 881	14 425 881	
Kokku varad	19 132 845	19 132 845		18 174 588	18 174 588	
Kohustised						
Lühiajalised kohustised						
Laenukohustised	5 407 862	5 407 862	3	6 550 341	6 550 341	3
Võlad ja ettemaksed	5 561 188	5 561 188	3	4 752 347	4 752 347	3
Kokku lühiajalised kohustised	10 969 050	10 969 050		11 302 688	11 302 688	
Pikaajalised kohustised						
Laenukohustised	3 850 777	3 850 777	3	2 724 896	2 724 896	3
Eraldised	1 223	1 223	3	1 223	1 223	
Kokku pikaajalised kohustised	3 852 000	3 852 000		2 726 119	2 726 119	
Kokku kohustised	14 821 050	14 821 050		14 028 807	14 028 807	

Raha ja raha ekvivalendid hõlmavad hoiuseid kohalikes kommertsbankades. Raha ekvivalendid on lühiajalised kõrge likviidsusega kuni kolme kuulise tähtajaga investeeringud ja mille väärtuse muutumise risk on ebaoluline. Oma lühiajalisuse tõttu on bilansilised väärtused ligilähedased raha ja raha ekvivalentide õiglasele väärtusele.

Lühiajaliste laenuõuete, pikaajaliste laenude ja muude pikaajaliste nõuete eeldatav krediitkahjum on 0%, ostjate nõuete ajalooline keskmine on olnud 0%. Mõju nõuete kaetavusele lühikeses perspektiivis ja eeldatavad kahjumid nende nõuete kehtivuse ajal on igal finantsseisundi aruande kuupäeval ebaolulised.

Varud on finantsseisundi aruandes kajastatud soetusmaksumuses või neto realiseerimisväärtuses, olenevalt sellest, kumb on madalam. Õiglast väärtust hinnatakse neto realiseerimisväärtuse alusel, et katta kõik riskid ja probleemid.

Materiaalse põhivara õiglane väärtus võrdub eelduslikult bilansilise väärtusega, kuna selle hinnanguline kasulik eluiga, jääkväärtused ja amortisatsioonimeetodid vaadatakse üle igal aastal.

Ettevõtte hinnangul ei erine finantskohustiste bilansiline väärtus finantsseisundi aruandes seisuga 31. detsember 2022 ja 31. detsember 2021 oluliselt nende õiglasest väärtusest, kuna neid mõõdetakse neto rahavoogude diskonteerimisel tegeliku intressimääraga, mis arvestab kõiki laenamisega kaasnevaid otsekulusid, samuti selliste rahavoogude ajastust.

Osa ettevõtte pikaajalistest laenudest on ujuva intressimääraga (sisaldab 6 kuu Euribori). Juhtkonna hinnangul ei ole ettevõtte finantsväljavaated ja tururiskid pärast laenude saamist oluliselt muutunud ning ettevõtte võla intressimäärad vastavad turutingimustele.

1.14. Hüvitised töötajatele (IAS 19)

Ettevõtte kasutab ainult lühiajalisi hüvitisi töötajatele (eeldatakse, et need makstakse täielikult välja enne kaheteistkümne kuu möödumist aruandeperioodi lõpust, mil töötajad teenuseid osutavad), nagu palgad ja sotsiaalkindlustusmaksed; tasuline põhipuhkus ja haiguspuhkus; ja boonused. Ettevõtte töötajad ei ole aruandeperioodidel ega pärast viimast finantsseisundi aruande kuupäeva 31.12.2022 saanud hüvitisi, aktsiapõhiseid makseid ega aktsiaoptsoone.

1.15. Seotud osapooled (IAS 24)

Seotud osapool on isik või üksus, kes on seotud finantsaruandeid koostava majandusüksusega. Seotud osapoolte vaheline tehing on ressursside, teenuste või kohustiste üleandmine aruandva (majandus)üksuse ja seotud osapoolle vahel sõltumata sellest, kas see toimub tasu eest või tasuta. Sellised tehingud võivad mõjutada Ettevõtte kasumit või kahjumit ning finantsseisundit. Sel põhjusel võivad teadmised ettevõtte tehingutest, võlgnevuse saldodest, sealhulgas kohustistest ja suhetest seotud osapooltega mõjutada finantsaruannete kasutajate hinnanguid ettevõtte tegevusele, sealhulgas hinnanguid ettevõtte ees seisvatele riskidele ja võimalustele.

Emaettevõtte ja tütarettevõtete vahelised suhted avalikustatakse, vaatamata sellele, kas nimetatud seotud osapoolte vahel on olnud tehinguid või mitte. Ettevõtte avalikustab seotud osapoolte vahelised suhted kontrolli olemasolul sõltumata sellest, kas seotud osapoolte vahelised tehingud on toimunud.

Seotud osapoolteks loetakse järgmisi osapooli:

- juhtkonna (nõukogu ja juhatuse) võtmeisikud, nende lähisugulased ja nende kontrolli all või olulise mõju all olevad üksused;
- aktsionärid, nende pereliikmed ja kõik neile otseselt või kaudselt kuuluvad ettevõtted ja sidusettevõtted.

1.16. Aruandeperioodi järgsed sündmused (IAS 10)

Aruandeperioodi järgsed sündmused on sündmused, mis toimuvad aruandeperioodi lõpu ja kuupäeva vahel, mil finantsaruanded on heaks kiidetud. Aruandeperioodijärgsed sündmused on sündmused, mis annavad tunnistust aruandeperioodi lõpus eksisteerinud tingimustest (aruandeperioodijärgsed korrigeerivad sündmused) ja sündmused, mis viitavad pärast aruandeperioodi tekkinud tingimustele (mittekorrigeerivad sündmused pärast aruandlusperioodi).

1.17. Olulised raamatupidamislikud hinnangud

IFRS-iga kooskõlas oleva raamatupidamise aastaaruande koostamine nõuab juhtkonnapoolset eelduste kujundamist, hinnangute langetamist ja otsuste tegemist, mis mõjutavad rakendatavaid arvestus-põhimõtteid ja kajastatud varasid ja kohustusi ning tulusid ja kulusid. Hinnangud ja nendega seotud eeldused tuginevad ajaloolisele kogemusele ning mitmetele muudele faktidele, mis arvatavasti on asjakohased ning lähtuvad asjaoludest, mis kujundavad põhimõtted varade ja kohustuste väärtuste hindamiseks, mis ei tulene otseselt muudest allikatest. Tegelikud tulemused võivad olla hinnangutest erinevad. Hinnangud ja nende aluseks olevad eeldused vaadatakse perioodiliselt üle. Raamatupidamislike hinnangute ülevaatamisest tulenev mõju kajastatakse hinnangute muutmise perioodil, kui see puudutab vaid antud perioodi, või revideeritud ja tulevase perioodi, kui muutus mõjutab nii praegust kui ka tulevase perioodi.

Juhtkond on hinnanud tulevase sündmuse ja muid ebakindlaid asjaolusid bilansipäeva seisuga ning vastava hindamisega seotud asjaolusid, millega kaasneb oluline risk varade ja kohustuste bilansilise väärtuse märkimisväärsaks korrigeerimiseks järgmisel aruandeaastal.

Aruannetes kajastatud kõige olulisemad hinnangud on järgmised:

Nõuete hindamisel analüüsitakse iga nõuet individuaalselt. Nõude osalise või täieliku allahindamise otstarbekuse otsustamisel lähtutakse lepingupartneri finantsseisust, pakutavatest tagatistest, võla tasumiseks pakutud lahendustest ning lepingupartneri senisest maksekäitumisest, võttes arvesse ka lepingupartneri tulevikuperspektiive, sh äriloogikat ning selle vastavust nii üldistele majandusarengutele kui vastava majandussektori arengutele.

Juhtkond on hinnanud masinate ja seadmete, muu põhivara ning immateriaalse vara kasulikkust eluiga. Materiaalse ja immateriaalne põhivara bilansiliste väärtuste ülevaade on esitatud aruande lisas.

Varude hindamisel lähtub juhtkond peamiselt talle teadaolevast informatsioonist, arvestades ajaloolist kogemust, üldist taustinformatsiooni ja võimalikke tulevaste perioodide sündmuste eeldusi ja tingimusi. Varude allahindluse suuruse määramisel lähtutakse valmiskauba puhul selle müügipotentsiaalst ning võimalikust neto realiseerimismaksumusest.

Ettevõtte kontrollib firmaväärtuse langust kord aastas. Selleks on tarvis hinnata nende raha genereerivate üksuste kasutusväärtust, millele firmaväärtus on jagatud. Kasutusväärtuse kindlaksmääramiseks annab juhtkond hinnangu raha genereeriva üksuse eeldatavatele tulevastele rahavoogudele ning valib kohase diskontomäära nende rahavoogude nüüdisväärtuse arvestamiseks.

Ettevõtte raamatupidamise aastaaruandeid koostatakse lähtudes järjepidevuse ja võrreldavuse printsiibist, mis tähendab, et rakendatakse jätkuvalt samu arvestuspõhimõtteid ja esitusviise. Arvestuspõhimõtete ja esitusviiside muudatusi tehakse vaid juhul, kui see on tingitud uuest või muudetud IFRS standardist ja tõlgendusest või kui uus arvestuspõhimõte või esitusviis annavad objektiivsema ülevaate ettevõtte finantsseisundist, majandustulemusest ja rahavoogudest.

1.18. Riskijuhtimine

Riskide võtmine on äritegevuse tavapärane osa. Oluliste riskide määratlemine, juhtimine ja riskidest tekkiva võimaliku kahju minimeerimine on ettevõtte äritegevuse lahutamatu osa. Alljärgnevalt on toodud juhtkonna hinnang ettevõtte äritegevusega seotud võimalikest suurematest riskidest: tururisk, tegevusrisk, krediidirisk, intressirisk, valuutarisk, likviidsusrisk, kapitalijuhtimine.

Seoses oma tegevusega puutub ettevõtte kokku selliste finantsriskidega nagu tururisk (sh hinnarisk ja intressirisk), krediidirisk ja likviidsusrisk. Finantsriski all mõistetakse riski kui likviidsus on ebapiisav ja riski, kus kapitali puudusest või kapitali hinna tõusust tuleneb kasumlikkuse vähenemine. Finantsriskid on tavaliselt seotud järgmiste finantsinstrumentidega: nõuded ostjate vastu, raha ja raha ekvivalendid,

tarnijatele tasumata arved ja muud võlad ja laenud. Ettevõtte riskijuhtimise protsess põhineb eeldusel, et ettevõtte edu sõltub pidevast riskide jälgimisest, täpsest hindamisest ja tõhusast riskijuhtimisest. Riskide juhtimist jälgib ettevõtte juhtkond.

Tururisk

Tururisk on risk, et finantsinstrumendi õiglane väärtus või tulevased rahavood muutuvad turuhindade muutuste tõttu. Tururisk hõlmab nii kahjumi kui ka kasumi võimalust ning sisaldab hinnariski ja intressiriski.

Hinnarisk

Ettevõtte suutmatus müüa vastuvõetavate hindadega võib avaldada negatiivset mõju ettevõtte finantsseisundi aruandele ning avaldada olulist negatiivset mõju ettevõtte äritegevusele, finantsseisundile, tuleviku väljavaadetele ja tegevuse tulemustele ning strateegia elluviimisele.

Intressimäära risk

Intressimäära risk on risk kui finantsinstrumendi õiglane väärtus või tulevased rahavood muutuvad intressimäärade muutuste tõttu. Ettevõtte on avatud turu intressimäärade muutuste riskile ja on peamiselt seotud ettevõtte intressi kandvate kohustistega, kuivõrd need on seotud üldiste ja konkreetsete turumuutustega.

Intressimäärade kõikumist põhjustavad mitmed üldised majanduslikud tegurid. Lisaks on intressimäärad tundlikud rahvusvaheliste majanduslike ja poliitiliste tingimuste, finantsturgude olukorra ja inflatsioonimäärade suhtes.

Ettevõtte rahastab järgmisi tegevusi:

- ettevõtete omandamise laenud
- transpordiseadmete liising.

Juhtkond jälgib pidevalt ettevõtte avatust intressiriskile. Selle lähenemisviisi kasutamine ei taga oluliste turul toimuvate muutuste korral kahjumeid väljaspool neid piire.

Ettevõtte pangalaenude Euribor on ujuva intressimääraga. Pangalaenudel on 0% alammäär negatiivse Euribori vastu, mis tähendab, et negatiivse Euribori korral võrdsustatakse Euribor nulliga ja selliste laenude marginaal ei vähene.

eurodes	31.12.2022	31.12.2021
Ujuva intressimääraga pangalaenukohustised	6 986 720	6 550 341
Kokku	6 986 720	6 550 341

Kasutamata laenude eest võetakse ettevõttelt kohustistasu, mis põhineb jaotamata laenusumma keskmisel saldol, mõjutades seega otseselt ettevõtte tegelikku intressimäära. Nii 31.12.2022 kui 31.12.2021 seisuga puudusid ettevõttel kasutamata laenulimiidid.

Intressitundlikkus

Intressimäärade tõus võib negatiivselt mõjutada ettevõtte võimet katta intressikulusid jooksvatest rahavoogudest.

Krediidirisk

Krediidirisk on risk kui vastaspool ei täida finantsinstrumendi või kliendilepingu alusel võetud kohustisi ettevõtte ees, mis toob kaasa rahalise kahju. Ettevõtte on avatud äritegevusega seotud krediidiriskile, sh nõuded ostjate vastu ja finantseerimistegevused, nt hoiused pankades ja muud finantsinstrumendid.

Krediidiriski minimeerimiseks sõlmib ettevõtte tehinguid ainult krediitvõimeliste vastaspooltega ja hoiustab raha Eesti tunnustatud pankades: Luminor (Moody's Investors Service krediitireiting Baa3), Coop (Moody's Investors Service krediitireiting Baa2), SEB (Moody's Investors Service krediitireiting Aa3), LHV (Moody's Investors Service krediitireiting Baa3) ja Swedbank (Moody's Investors krediitireiting Service Baa1). Kui selline liigitus pole saadaval, kasutab ettevõtte oma peamiste koostööpartnerite hindamiseks muud avalikult kättesaadavat finantsteavet ja oma varasemat kogemust.

31. detsembri seisuga oli nõuded ostjate vastu aegumine järgmine::

eurodes	31.12.2022	31.12.2021
Tähtajas	2 673 106	2 298 120
1-30p üle tähtaja	207 191	191 963
31-60p üle tähtaja	66 190	42 991
61-90p üle tähtaja	5 910	66 620
91p või rohkem üle tähtaja	29 923	228 170
	2 982 320	2 827 864

Aruande valmimise seisuga 31. detsembri 2022 ulatusid tähtjaks laekumata nõuded ostjate vastu 125 tuhande euron. Ettevõtte hinnangul ei tulene seni laekumata nõuetest olulist krediidikahjumit (vt ka lisa 3).

Likviidsusrisk

Ettevõtte likviidsus näitab tema võimet tasuda õigeaegselt oma kohustised võlausaldajate ees. Likviidsus- ja refinantseerimisriskide hoolikas juhtimine eeldab rahastamise kättesaadavuse säilitamist piisava koguse krediidivõimaluste kaudu. Ettevõtte äritegevuse olemusest tulenevalt kasutab ettevõtte aktiivselt väliseid ja sisemisi vahendeid, et tagada kapitalivajaduste katmiseks alati õigeaegsed vahendid.

Ettevõtte juhib likviidsusrisiki, jälgides pidevalt prognoose ja tegelikke rahavoogusid ning sobitades finantsvarade ja -kohustiste tähtaega. Ettevõtte käibekapital on negatiivne, kuid juhtkond ei näe selles riski ettevõtte tegevuse jätkuvusele vaid jätkab pingutusi ettevõtte käibe ja kasumlikkuse parandamisel, mis omakorda parandab ka käibekapitali seisukorda.

Finantsgarantiilepingute jaoks on alljärgnevas tabelis sisalduvad summad maksimaalsed summad, mille ettevõtte võiks olla sunnitud kokkuleppe alusel arveldama kogu garanteeritud summa eest, kui garantii vastaspool nõuab seda summat. Vastavalt aruandeperioodi lõpu ootustele peab ettevõtte ebatõenäoliseks, et sellised summad kokkuleppe alusel maksmisele tulevad. Refinantseerimisriski juhitakse, jälgides likviidsuspositsiooni, analüüsides jooksvalt erinevaid rahastamisvõimalusi ja pidades läbirääkimisi finantseerivate osapooltega kogu rahastamisperioodi vältel.

Lepinguline tähtaeg põhineb varaseimal kuupäeval, mil ettevõttel tuleb selle eest maksta. 31. detsembri 2022 seisuga oli ettevõttel pangalaen suuruses 4 871 966 eurot, mille tagasimakse on 25.11.2029, intressimäär 3,95% + 6 kuu Euribor. Vt ka lisa 9.

Kapitali juhtimine

Forus Security AS peab kapitaliks laenu ja kogu omakapitali. 31. detsembri 2021 seisuga oli emaettevõtte omanikele kuuluv omakapital kokku 4 311 795 (2021: 4 231 213) eurot.

Ettevõtte rahastab oma tegevust nii võla- kui ka omakapitaliga. Optimaalse rahastamisstruktuuri väljatöötamiseks ja riskide hindamiseks jälgib ettevõtte omakapitali ja bilansimahu suhet. Seisuga 31.12.2022 oli omakapital 23% (31.12.2021:23%,) bilansimahust.

Lisa 2. Raha ja raha ekvivalendid

eurodes	31.12.2022	31.12.2021
Sularaha kassas	1 892	1 524
Arvelduskontod	647 511	480 593
Raha ja raha ekvivalendid kokku	649 403	482 117

Lisa 3. Nõuded ja ettemaksed

	Lisa nr	Jaotus järelejäänud tähtaja järgi		
		31.12.2022	12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul
Nõuded ostjate vastu		2 940 910	2 940 910	
Ostjatelt laekumata arved		2 982 320	2 982 320	
Ebatõenäoliselt laekuvad nõuded		-41 410	-41 410	
Maksude ettemaksed ja tagasinõuded	5	2 814	2 814	
Muud nõuded		142 228	142 228	
Tulevaste perioodide kulud		295 555	254 707	42 228
Kokku nõuded ja ettemaksed		3 382 888	3 340 660	42 228

	Lisa nr	Jaotus järelejäänud tähtaja järgi		
		31.12.2021	12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul
Nõuded ostjate vastu		2 793 958	2 793 958	
Ostjatelt laekumata arved		2 827 864	2 827 864	
Ebatõenäoliselt laekuvad nõuded		-33 906	-33 906	
Maksude ettemaksed ja tagasinõuded	5	2 738	2 738	
Muud nõuded		21 846	21 846	
Tulevaste perioodide kulud		253 097	218 218	34 879
Kokku nõuded ja ettemaksed		3 071 639	3 036 760	34 879

Lisa 4. Varud

	31.12.2022	31.12.2021
Müügiks ostetud kaubad	216 961	168 349
Ettemaksed varude eest	0	61 481
Kokku varud	216 961	229 830

Lisa 5. Maksude ettemaksed ja maksuvõlad

	31.12.2022		31.12.2021	
	Ettemaks	Maksuvõlg	Ettemaks	Maksuvõlg
Käibemaks		455 746		375 162
Üksikisiku tulumaks		383 420		337 187
Erisoodustuse tulumaks		2 817		2 870
Sotsiaalmaks		878 501		788 434
Kohustuslik kogumispension		22 178		21 744
Töötuskindlustusmaksed		57 864		51 690
Ettemaksukonto jääk	2 814		2 738	
Kokku maksude ettemaksed ja maksuvõlad	2 814	1 800 525	2 738	1 577 087

Vt ka lisad 3 ja 10.

Lisa 6. Materiaalne põhivara

	Kinnisvara- investeeringud	Ehitised	Masinad ja seadmed				Kokku
		Üüripinnad	Renditav vara	Transpordi- vahendid	Muu materiaalne põhivara	Ettemaksed	
31.12.2020							
Soetusmaksumus	0	543 240	321 251	1 404 895	133 614	54 194	2 457 194
Akumuleeritud kulum	0	-302 754	-188 515	-394 917	-94 817	0	-981 004
Jääkmaksumus	0	240 486	132 735	1 009 978	38 797	54 194	1 476 190
Muud ostud ja parendused	0	0	1 129 227	689 998	178 189	29 286	2 026 700
Lisandumised äriühenduste kaudu	0	380 560	623 943	114 108	83 211	0	1 201 822
Amortisatsioonikulu	0	120 290	-990 085	-255 545	-128 007	0	-1 253 347
Allahindlused väärtuse languse tõttu	0	0	-191 211	-224 239	-80 097	0	-495 548
31.12.2021							
Soetusmaksumus	0	923 800	1 883 209	1 984 763	314 917	83 480	5 190 169
Akumuleeritud kulum	0	-182 464	-1 178 600	-650 463	-222 824	0	-2 234 351
Jääkmaksumus	0	741 336	704 609	1 334 300	92 093	83 480	2 955 818
Muud ostud ja parendused	131 405	88 455	101 291	799 648	93 475	640 113	1 854 386
Lisandumised äriühenduste kaudu	0	0	0	0	7 176	0	7 176
Amortisatsioonikulu	-97 814	-44 414	-297 547	-418 803	-75 292	0	-933 870
Allahindlused väärtuse languse tõttu	0	-35 096	-9 010	-295 364	-9 818	0	-349 288
Ümberklassifitseerimised							
kinnisvarainvesteeringutega	627 642	-627 642	0	0	0	0	0
Ümberklassifitseerimised varudega	0	0	37 986	0	0	0	37 986
Ümberklassifitseerimine ettemaksetest	0	0	14 690	591 437	10 178	-616 305	0
Muud ümberklassifitseerimised	0	-6 837	0	0	6 837	0	0
31.12.2022							
Soetusmaksumus	759 047	228 893	1 853 677	2 763 426	393 287	107 289	6 105 619
Akumuleeritud kulum	-97 814	-113 091	-1 301 658	-752 208	-276 534	0	-2 541 305
Jääkmaksumus	661 233	115 802	552 019	2 011 218	116 753	107 289	3 564 314

Seisuga 31.12.2022 on ehitiste all kajastatud kapitalirendis olevad üüripinnad jääkväärtuses 115 802 eurot (31.12.2020: 741 336) ning masinate ja seadmete all kapitalirendis olevad sõidukid jääkväärtuses 2 011 218 eurot (31.12.2021: 1 334 300). Seisuga 31.12.2022 jääkväärtuseta vara on ettevõttel kasutuses summas 750 031 eurot (31.12.2021 : 495 548).

2022. aastal klassifitseeris ettevõtte ehitiste all kajastatud kapitalirendis oleva Lõotsa 12 üüripinna, mida enam põhitegevuses ei kasutata, ümber kinnisvarainvesteeringuks. Kinnisvarainvesteering on amortiseeritud kuni üüripinna lepinguperioodi lõpuni. Ettevõtte võttis kasutusele uue üüripinna, mille lepingutingimused võimaldavad pinnast loobuda vähem kui 12 kuud etteteatamisega- sellest tulenevalt ei ole antud pind kajastatud põhivarana.

Lisa 7. Immateriaalne põhivara

	Firmaväärtus	Arenguväljaminekud	Arvutitarkvara	Kontsessioonid patendid litsentsid kaubamärgid	Muud immateriaalsed põhivarad	Lõpetamata projektid ja ettemaksed	Kokku
31.12.2020							
Soetusmaksumus	7 607 316	18 350	108 459	5 790	2 250	25 434	7 767 599
Akumuleeritud kulum	0	-15 278	-57 022	-3 104	-1 000	0	-76 404
Jääkmaksumus	7 607 316	3 072	51 437	2 686	1 250	25 434	7 691 195
Ostud ja parendused			36 127		9 869	6 972	52 968
Amortisatsioonikulu		-3 072	-49 954	-1 930	-88 923		-143 879
Äriühendused	3 377 311		30 429		427 160		3 834 900
31.12.2021							
Soetusmaksumus	10 984 627	18 350	175 016	5 790	438 279	32 406	11 655 468
Akumuleeritud kulum	0	-18 350	-106 977	-5 034	-88 923	0	-219 284
Jääkmaksumus	10 984 627	0	68 039	756	349 356	32 406	11 435 184
Ostud ja parendused						16 342	16 342
Amortisatsioonikulu		18 350	-23 877	-756	-86 969		93 251
Ümberklassifitseerimine			40 959			-40 959	0
Mahakandmised		-18 350	-18 398		-2 250		-38 998
31.12.2022							
Soetusmaksumus	10 984 627	0	197 577	5 790	436 029	7 789	11 632 812
Akumuleeritud kulum	0	0	-130 854	-5 790	-170 861	0	-313 536
Jääkmaksumus	10 984 627	0	48 723	0	265 168	7 789	11 319 276

Firmaväärtus on tekkinud erinevate turvateenustega tegelevate ettevõtete ja nende tegevuste ostmisega:

- 2011 osteti Lääne-Virumaa juhtiv turvaettevõtte VSS ja AS Pristiselt valveteenusega tegelev üksus.
- 2012 osteti AS-lt Elion Ettevõtted Häire 112 äriüksus
- 2013 osteti AS Turvateenistus Alfastar
- 2021 toimus ühinemine Forus Turvateenused AS-ga, mille tulemusel sai uueks äriühingu nimeks Forus Security AS.

Vastavad firmaväärtused on tekkinud omandatud osaluste soetusväärtuste ja netovarade vahena.

Kaetava väärtuse testi aluseks on 5 aastane rahavoo tuleviku prognoos, 2023 aastal oleme planeerinud müügitulude kasvuks 8% (2021:12%),

järgnevatel aastatel ca 8%. Käibe kasvades kasvavad samaaegselt ka deebitorid ning võlad hankijatele. Seega käibekapitali muutuste mõju on null. Diskontomääraks on arvestatud 14,2% (2021: 12,6%) ja pikaajaliseks kasvumääraks 1,5%. Test hõlmab kogu firmaväärtust. Selleks, et vara kaetav väärtus väheneks nullini, peaks ettevõtte müügitulude keskmine kasvumäär olema 7% või peaks ettevõtte EBITDA olema 4,8%.

Techno Life OÜ-ga ühinemine

Ettevõtte kui ühendaja viis august 2022 läbi ühendamise Techo Life OÜ-ga. Kuna ühendatav ettevõtte oli kahjumlik ja seal aktiivset uut äritegevust ei toimunud, toimus varade ja kohustuste ülevõtmine bilansiliste väärtuste alusel. Tehingu hind oli võrdne osakapitaliga ehk 2 500 eurot.

Soetatud netovara	
Varad ja kohustused	
Raha ja pangakontod	3 076
Nõuded ja ettemaksed	117 174
Varud	46 784
Materiaalne põhivara	2 879
Võlad tarnijatele ja muud võlad	615 212
Netovara	-445 299
Soetusmaksumus	2 500
Rahavood	
Tasutud osaluse eest rahas	-2 500
Raha ja raha ekvivalendid	3 076
soetatud ettevõttes	
Kokku rahaline mõju ettevõttele	576

Forus Turvateenused AS-ga ühinemine

Ettevõtte kajastab uute äriühenduste omandamist vastavalt IFRS 3 nõuetele viies läbi ostuanalüüsi, mille käigus hinnati ühildatava ettevõtte varade väärtust. Varad ja kohustused kajastati õiglases väärtuses omandamise kuupäeval. Ostuanalüüsi läbiviimise aluseks on 28.07.2021 seisu finantsinformatsioon, mis oli omandamisele lähimaks usaldusväärsete andmetega finantsinformatsiooniks.

	Soetatud netovara
Varad ja kohustused	
Raha ja pangakontod	671 005
Nõuded ja ettemaksed	3 891 711
Varud	43 415
Materiaalne põhivara	1 537 413
Immateriaalne põhivara	481 106
Võlad tarnijatele ja muud võlad	-1 857 185
Netovara	4 298 302
Soetusmaksumus	7 675 613
Firmaväärtus	3 377 311
Rahavood	
Tasutud osaluse eest rahas	-7 675 613
Raha ja raha ekvivalendid	671 005
soetatud ettevõttes	
Kokku rahaline mõju ettevõttele	-7 004 608

Lisa 8. Rendikohustused

Aruandekohustuslane kui rentnik

eurodes	Autod	Üüripinnad	Kokku
2022			
Rendikohustise jääk seisuga			
31.12.2021	1 400 820	734 461	2 135 281
Uued rendilepingud	1 166 170	186 047	1 349 217
Rendimaksete tasumine	449 235	143 517	592 752
Rendikohustiste jääk seisuga			
31.12.2022	2 117 755	776 991	2 891 746
- lühiajaline osa	367 927	167 969	535 896
- pikaajaline osa	1 749 828	609 022	2 355 850
2021			
Rendikohustise jääk seisuga			
31.12.2020	1 072 974	241 862	1 314 836
Uued rendilepingud	342 197	709 133	1 051 330
Rendimaksete tasumine	309 037	163 914	472 951
Rendikohustiste jääk seisuga			
31.12.2021	1 400 820	734 461	2 135 281
- lühiajaline osa	306 362	129 593	435 955
- pikaajaline osa	1 094 458	604 868	1 699 326

Vt lisa 9.

Lisa 9. Laenukohustised

eurodes	31.12.2022	12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul	Intressimäär	Alus- valuuta	Lõpp- tähtaeg
Pikaajalised laenud						
Laen 6	1 229 927		1 229 927	4% 3,95% +	EUR	2026
Laen 8	4 871 966	4 871 966		6kEuribor	EUR	2029
Laen 7	155 000		155 000	6,5%	EUR	2026
Laen 9	110 000		110 000	Intressita	EUR	2026
Pikaajalised laenud kokku	6 366 893	4 871 966	1 494 927			
Kapitalirendi- kohustised kokku	2 891 746	535 896	2 355 850	1,79- 2,35%+6k Euribor	EUR	2023- 2027
Laenukohustised kokku	9 258 639	5 407 862	3 850 777			

	31.12.2021	12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul	Intressimäär	Alus- valuuta	Lõpp- tähtaeg
Pikaajalised laenud						
Laen 6	870 570		870 570	4% 6,75% +	EUR	2026
Laen 8	6 114 386	6 114 386		6kEuribor	EUR	2026
Laen 7	155 000		155 000	6,5%	EUR	2026
Pikaajalised laenud kokku	7 139 956	6 114 386	1 025 570			
Kapitalirendi- kohustised kokku	2 135 281	435 955	1 699 326	1,79- 2,35%+6k Euribor	EUR	2022- 2026
Laenukohustised kokku	9 275 237	6 550 341	2 724 896			

Vt ka lisa 8. Laen 8 katteks on LHV Panga kasuks seatud pant Forus Security AS aktsiatele, kommertspant summas 4 000 000 eurot vallasvarale ja garantii summas 4 922 130 eurot U.S. Invest AS poolt. Bilansipäeva seisuga ei vasta Ettevõtte Laen 8-le seatud finantskonvenantidele, kuid Laen 8 laenuandjat on rikkumisest informeeritud ja laenuandjalt on saadud kinnitus, et laenulepingu rikkumist ei sanktsioneerita, mistõttu on Ettevõtte hinnangul sisuliselt endiselt tegemist pikaajalise

laenukohustusega. Ettevõtte on nimetatud laenu kajastanud täies mahus lühiajalisena, et olla vastavuses IFRS raamistikust tulenevate vormiliste nõuetega.

Lisaks garanteerib Forus Security AS kuni 600 000 euro ulatuses Forus Tehnika Rent OÜ poolt võetud laenukohustust.

Lisa 10. Võlad ja ettemaksed

	Lisa nr	31.12.2022	12 kuu jooksul
Võlad tarnijatele		1 429 292	1 429 292
Võlad töövõtjatele		1 918 338	1 918 338
Maksuvõlad	5	1 800 525	1 800 525
Intressivõlad		108 320	108 320
Muud viitvõlad		199 875	199 875
Müügitulu lepingulised kohustised		104 838	104 838
Kokku võlad ja ettemaksed		5 561 188	5 561 188
		31.12.2021	12 kuu jooksul
Võlad tarnijatele		1 109 599	1 109 599
Võlad töövõtjatele		1 619 242	1 619 242
Maksuvõlad	5	1 577 087	1 577 087
Intressivõlad		36 297	36 297
Muud viitvõlad		345 146	345 146
Müügitulu lepingulised kohustised		64 976	64 976
Kokku võlad ja ettemaksed		4 752 347	4 752 347

Lisa 11. Tingimuslikud kohustised ja varad

	31.12.2022	31.12.2021
Võimalikud dividendid	496 876	367 033
Tulumaksukohustus võimalikelt dividendidelt	165 625	91 758
Garantiaegsed tagatised	77 553	13 289
Kokku tingimuslikud kohustused	740 054	472 080

Lisa 12. Aktsiakapital

	31.12.2022	31.12.2021
Aktsiakapital	58 280	58 280
Aktsiate arv (tk)	58 280	58 280
Aktsiate nimiväärtus	1	1

Lisa 13. Müügilepingute tulu

eurodes	2022	2021
Müügilepingute tulu geograafiliste piirkondade lõikes		
Müük Euroopa Liidu riikidele		
Eesti	30 989 611	27 777 525
Müük Euroopa Liidu riikidele	38 699	30 740
Kokku müügilepingute tulu	31 028 310	27 808 265
Müügilepingute tulu tegevusalade lõikes		
Turvateenused	20 931 968	19 290 100
Turvaseadmete müük ja paigaldus	6 824 453	6 255 563
Turvaseadmete hooldus	2 575 131	1 889 245
Muu	696 757	373 357
Kokku müügilepingute tulu	31 028 310	27 808 265

Lisa 14. Müüdud kaupade ja teenuste kulu

eurodes	2022	2021
Müügi eesmärgil ostetud kaubad	2 754 501	2 506 487
Müügi eesmärgil ostetud teenused	1 470 287	1 598 725
Transpordikulud	852 778	751 122
Üür ja rent	4 382	23 166
Vormiriietus	174 510	99 232
Sideteenused	178 672	244 195
Personalikulud (koolitus ja kindlustus)	142 226	87 489
Kantselei ja IT kulud	37 594	137 614
Muud	24 263	28 855
Kokku müüdud kaupade ja teenuste kulu	5 639 213	5 476 885

Lisa 15. Mitmesugused tegevuskulud

eurodes	2022	2021
Üür ja rent	383 080	182 965
Mitmesugused bürookulud	48 912	137 614
Lähetuskulud	8 171	6 957
Koolituskulud	105 861	18 647
Konsultatsioonikulud	448 275	221 324
Reklaamikulud	114 617	152 929
Transpordikulud	119 029	139 171
Sidekulud	271 369	100 292
Kindlustuskulud	13 800	13 030
Esinduskulud	79 424	46 272
Muud	8 441	240 315
Kokku mitmesugused tegevuskulud	1 600 979	1 259 516

Lisa 16. Personalikulud

Seisuga 31. detsember 2022 töötas ettevõttes 1234 töötajat (2021:1210).

	2022	2021
Palgakulu	16 292 014	14 309 339
Sotsiaalmaksud	5 297 249	4 680 592
Kokku tööjõukulud	21 589 263	18 989 931
Töötajate keskmine arv taandatud täistööajale	1 112	943
Töölepingu alusel töötav isik	1 109	936
Juriidilise isiku juhtimis- või kontrollorgani liige	3	7

Töötajatele, sealhulgas võtmeisikutele, ei ole makstud erihüvitisi, aktsiapõhiseid makseid ega aktsiaoptsioone.

Lisa 17. Seotud osapooled

Seotud osapoolteks loeb ettevõtte järgmisi osapooli:

- juhtkonna (nõukogu ja juhatus) võtmeisikud, nende lähisugulased ja nende kontrolli või olulise mõju all olevad üksused;
- aktsionärid, nende pereliikmed ja kõik neile otseselt või kaudselt kuuluvad ettevõtted ja sidusettevõtted;

Forus Security AS kuulub 100% Forus Grupp OÜ-le, mis omakorda kuulub Eesti eraisikule ja Eesti kapitalil põhinevale ettevõttele.

2022. aastal maksti juhatuse liikmetele tasu 111 (2021: 97) tuhat eurot. Juhatuse liikmetele ei ole antud aktsiapõhiseid makseid ega aktsiaoptsoone.

Saldod ja tehingud seotud osapooltega

	31.12.2022		31.12.2021	
	Nõuded	Kohustised	Nõuded	Kohustised
Emaettevõtja	500	1 389 837	42 265	1 014 012
Teised samasse konsolideerimisgruppi kuuluvad ettevõtjad	124 637	181 023	397 528	260 968
Tegev- ja kõrgem juhtkond ning olulise osalusega eraisikust omanikud ning nende valitseva või olulise mõju all olevad ettevõtjad	549	196 189	289	0
Olulise osalusega juriidilisest isikust omanikud ning nende valitseva või olulise mõju all olevad ettevõtjad	31 135	4 777	12 705	708
Tegev- ja kõrgema juhtkonna ning olulise osalusega eraisikust omanike lähedased pereliikmed ning nende valitseva või olulise mõju all olevad ettevõtjad	0	14	14	0

Laenud

eurodes	31.12.2022		31.12.2021	
	Laenu- kohustised	Intressi- kohustised	Laenu- kohustised	Intressi- kohustised
Emaettevõtja	1 229 927	87 890	870 570	26 082
Teised samasse konsolideerimisgruppi kuuluvad ettevõtjad	155 000	20 430	155 000	10 215
Tegev- ja kõrgem juhtkond ning olulise osalusega eraisikust omanikud ning nende valitseva või olulise mõju all olevad ettevõtjad	110 000	0	0	0

2022. aasta saldo suurenemine emaettevõtjalt saadud laenus on seotud Techno Life OÜ ühendamisega ületulnud laenukohustusega, laenu emaettevõtte juurde ei andnud.

		Saadud laenude tagasi- maksed	Makstud intressid	Intressi- määr	Alus- valuuta	Lõpp- tähtaeg
2022	Saadud laenud					
Emaettevõtja	0	0	44 966	4%	EUR	2026
		Saadud laenude tagasi- maksed	Makstud intressid	Intressi- määr	Alus- valuuta	Lõpp- tähtaeg
2021	Saadud laenud					
Emaettevõtja	670 570	0	26 082	4%	EUR	2026

Kaupade ja teenuste ost ja müük

	2022		2021	
	Kaupade ja teenuste ostud	Kaupade ja teenuste müügid	Kaupade ja teenuste ostud	Kaupade ja teenuste müügid
Emaettevõtja	665 992	1 251	269 561	10 278
Teised samasse konsolideerimisgruppi kuuluvad ettevõtjad	37 682	544 641	69 810	1 023 625
Tegev- ja kõrgem juhtkond ning olulise osalusega eraisikust omanikud ning nende valitseva või olulise mõju all olevad ettevõtjad	30 591	12 836	510	1 741
Olulise osalusega juriidilisest isikust omanikud ning nende valitseva või olulise mõju all olevad ettevõtjad	39 362	453 888	125 320	205 969
Tegev- ja kõrgema juhtkonna ning olulise osalusega eraisikust omanike lähedased pereliikmed ning nende valitseva või olulise mõju all olevad ettevõtjad	1 093	3 397	0	891

Aruande digitaalallkirjad

Aruande lõpetamise kuupäev on: 03.05.2023

Forus Security AS (registrikood: 10622346) 01.01.2022 - 31.12.2022 majandusaasta aruande andmete õigsust on elektrooniliselt kinnitanud:

Allkirjastaja nimi	Allkirjastaja roll	Allkirja andmise aeg
ELO REINHOLM	Juhatuse liige	03.05.2023

SÕLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE

Forus Security AS aktsionäridele

Arvamus

Oleme auditeerinud Forus Security AS (ettevõtte) raamatupidamise aastaaruannet, mis sisaldab bilanssi seisuga 31. detsember 2022 ning kasumiaruannet, omakapitali muutuste aruannet ja rahavoogude aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud aasta kohta ja raamatupidamise aastaaruande lisasid, sealhulgas märkimisväärsete arvestuspõhimõtete kokkuvõtet.

Meie arvates kajastab kaasnev raamatupidamise aastaaruanne kõigis olulistes osades õiglaselt ettevõtte finantsseisundit seisuga 31. detsember 2022 ning sellel kuupäeval lõppenud aasta finantstulemust ja rahavoogusid kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandlusstandarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt.

Arvamuse alus

Viisime auditi läbi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimise standarditega (Eesti) (ISA (EE)). Meie kohustusi vastavalt nendele standarditele kirjeldatakse täiendavalt meie aruande osas „Vandeaudiitori kohustused seoses raamatupidamise aastaaruande auditiga“. Me oleme ettevõttest sõltumatud kooskõlas Kutseliste arvestuseksperptide eetikakoodeksiga (Eesti) (sh sõltumatuse standardid), ja oleme täitnud oma muud eetikaalased kohustused vastavalt nendele nõuetele. Me usume, et auditi tõendusmaterjal, mille oleme hankinud, on piisav ja asjakohane aluse andmiseks meie arvamusel.

Muu informatsioon

Juhtkond vastutab muu informatsiooni eest. Muu informatsioon hõlmab tegevusaruannet, kuid ei hõlma raamatupidamise aastaaruannet ega meie asjaomast vandeaudiitori aruannet. Meie arvamus raamatupidamise aastaaruande kohta ei hõlma muud informatsiooni ja me ei tee selle kohta mingis vormis kindlustandvat järeldust.

Seoses meie raamatupidamise aastaaruande auditiga on meie kohustus lugeda muud informatsiooni ja kaaluda seda tehes, kas muu informatsioon lahkneb oluliselt raamatupidamise aastaaruandest või meie poolt auditi käigus saadud teadmistest või tundub muul viisil olevat oluliselt väärkajastatud. Lisaks on meie kohustus avaldada, kas tegevusaruandes esitatud informatsioon on vastavuses kohalduvates seaduses sätestatud nõuetega.

Kui me teeme tehtud töö põhjal järelduse, et muu informatsioon on eespool toodu osas oluliselt väärkajastatud, oleme kohustatud sellest faktist aru andma. Meil ei ole sellega seoses millegi kohta aru anda ning avaldame, et tegevusaruandes esitatud informatsioon on olulises osas kooskõlas raamatupidamise aastaaruandega ning kohalduvates seadustes sätestatud nõuetega.

Juhtkonna ja nende, kelle ülesandeks on valitsemine, kohustused seoses raamatupidamise aastaaruandega

Juhatus vastutab raamatupidamise aastaaruande koostamise ja õiglase esitamise eest kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandlusstandarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt ja sellise sisekontrolli eest, nagu juhatus peab vajalikuks, et võimaldada kas pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta raamatupidamise aastaaruande koostamist.

Raamatupidamise aastaaruande koostamisel on juhatus kohustatud hindama ettevõtte suutlikkust jätkata jätkuvalt tegutsevana, esitama infot, kui see on rakendatav, tegevuse jätkuvusega seotud asjaolude kohta ja kasutama tegevuse jätkuvuse arvestuse alusprintsipi, välja arvatud juhul, kui juhatus kavatseb kas ettevõtte likvideerida või tegevuse lõpetada või tal puudub sellele realistlik alternatiiv.

Need, kelle ülesandeks on valitsemine, vastutavad ettevõtte raamatupidamise aruandlusprotsessi üle järelevalve teostamise eest.

Vandeaudiitori kohustused seoses raamatupidamise aastaaruande auditiga

Meie eesmärk on saada põhjendatud kindlus selle kohta, kas raamatupidamise aastaaruanne tervikuna on kas pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta, ja anda välja vandeaudiitori aruanne, mis sisaldab meie arvamus. Põhjendatud kindlus on kõrgetasemeline kindlus, kuid see ei taga, et olulise väärkajastamise eksisteerimisel see kooskõlas ISA (EE)-dega läbiviidud auditi käigus alati avastatakse. Väärkajastamised võivad tuleneda pettusest või veast ja neid peetakse oluliseks siis, kui võib põhjendatult eeldada, et need võivad üksikult või koos mõjutada majanduslikke otsuseid, mida kasutajad raamatupidamise aastaaruande alusel teevad. Me kasutame auditi osana vastavalt ISA (EE)-dega kutsealast otsustust ja säilitame kutsealase skeptitsismi kogu auditi käigus. Me teeme ka järgmist:

- teeme kindlaks ja hindame raamatupidamise aastaaruande kas pettusest või veast tuleneva olulise väärkajastamise riskid, kavandame ja teostame auditiprotseduuri vastuseks nendele riskidele ning hangime piisava ja asjakohase auditi tõendusmaterjali aluse andmiseks meie arvamusel. Pettusest tuleneva olulise väärkajastamise mitteavastamise risk on suurem kui veast tuleneva väärkajastamise puhul, sest pettus võib tähendada salakokkulepet, võltsimist, tahtlikku tegevusetust, vääresitiste tegemist või sisekontrolli eiramist;
- omandame arusaamise auditi puhul asjassepuutuvast sisekontrollist, et kavandada nendes tingimustes asjakohaseid auditiprotseduure, kuid mitte arvamusel avaldamiseks ettevõtte sisekontrolli tulemuslikkuse kohta;
- hindame kasutatud arvestuspõhimõtete asjakohasust ning juhatuse arvestushinnangute ja nendega seoses avalikustatud info põhjendatust;
- teeme järelduse juhatuse poolt tegevuse jätkuvuse arvestuse alusprintsipi kasutamise asjakohasuse kohta ja saadud auditi tõendusmaterjali põhjal selle kohta, kas esineb olulist ebakindlust sündmuste või tingimuste suhtes, mis võivad tekitada märkimisväärselt kahtlust ettevõtte suutlikkuses jätkata jätkuvalt tegutsevana. Kui me teeme järelduse, et eksisteerib oluline ebakindlus, oleme kohustatud juhtima vandeaudiitori aruandes tähelepanu raamatupidamise aastaaruandes selle kohta avalikustatud infole või kui avalikustatud info on ebapiisav, siis modifitseerima oma arvamus. Meie järeldused põhinevad vandeaudiitori aruande kuupäevani saadud auditi tõendusmaterjalil. Tulevased sündmused või tingimused võivad siiski kahjustada ettevõtte suutlikkust jätkata jätkuvalt tegutsevana;
- hindame raamatupidamise aastaaruande üldist esitusviisi, struktuuri ja sisu, sealhulgas avalikustatud informatsiooni, ning seda, kas raamatupidamise aastaaruanne esitab aluseks olevaid tehinguid ja sündmusi viisil, millega saavutatakse õiglane esitusviis.

Me vahetame nendega, kelle ülesandeks on valitsemine, infot muu hulgas auditi planeeritud ulatuse ja ajastuse ning märkimisväärsete auditi tähelepanekute kohta, sealhulgas mis tahes sisekontrolli märkimisväärsete puuduste kohta, mille oleme tuvastanud auditi käigus.

/allkirjastatud digitaalselt/
Mati Nõmmiste

Vandeaudiitor nr 178
Grant Thornton Baltic OÜ
Tegevusluba nr 3
Pärnu mnt 22, 10141 Tallinn
3. mai 2023

Audiitorite digitaalallkirjad

Forus Security AS (registrikood: 10622346) 01.01.2022 - 31.12.2022 majandusaasta aruandele lisatud audiitori aruande on digitaalselt allkirjastanud:

Allkirjastaja nimi	Allkirjastaja roll	Allkirja andmise aeg
MATI NÕMMISTE	Vandeaudiitor	03.05.2023

Müügitulu jaotus tegevusalade lõikes

Tegevusala	EMTAK kood	Müügitulu (EUR)	Müügitulu %	Põhitegevusala
Turvatöö, v.a avalik korrakaitse	80101	20931968	67.46%	Jah
Turvasüsteemide käitus	80201	10096342	32.54%	Ei

Sidevahendid

Liik	Sisu
Telefon	+372 6191980
Faks	+372 6191981
E-posti aadress	forus@forus.ee
Veebilehe aadress	http://www.forus.ee